Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эмнай 1921 оной ...бриин 21-һээ гарана | № 98 (13587) | 1974 оной апрелиин 26, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДТЭ

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һарада хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай

...газар һайжаруулжа, ороохо таряанай, ...ад ургамалнуудай үбһэ ногооной ур... дээшэлүүлхэ талаар республика до... соносхогдоһон габшагай хоёр һара ... ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан ... республикын мелиорациин болон ...най ажахын министр нүхэр Санеев, ...СС-эй Мухар-Шэбэрэй болон Хориин ...комуудай нэгэдэхи секретарьнар нү... Конев, Дарханов гэгшэдэй элидхэл... шагнажа үзөөд, КПСС-эй об...ой бюро тусхай тогтоол абаа.

...Олонхи колхоз, совхозууд трактор бо... газар элдүүрилхэ бусад техникэеэ, ...лгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэеэ ... түлэб бэлэн болгоо. Мүн уһалуу... һубаг ханааб, хаалта боолтонууд ...барилагдаа. Ажахынууд ехэнхидээ ... шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүл... тарааха, сабшалан уһалха, культур...ническэ хүдэлмэри хэхэ түсэбөө муу ...ээр дүүргэжэ байна гэжэ тэрэ тог... соо заагдана.

Үнгэрэгшэ һарада бухыдөө 207 мян... тонно шэбхэ зөөгдөө, хамта 44 мян... гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тэ...гдаа, 3,5 мянган гектар сабшалангай ...дог, бургааһа шугы сэбэрлэгдээ, уһа ... 203 түхеэрэлгэнүүд шэнээр бариг..., зариманиинь һэльбэн заһагдаа, саб...лан хорёолхо 562 мянган һургааг ...гдээ. Илангаяа Дээдэ-Тайлсын, ...ргиевский», Худанай, «Эрдэм» сов...удта, Хяагтын аймагай «Родина», ... аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ кол...удта сабшалан, таряалангай ургаса ...элүүлхэ хүдэлмэри һайнаар эмхид...нэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

...Энээнтэй хамта зарим олохон ажахы..., аймагууд газар һайжаруулха талаар хоёр һарын туршада хэхэ гэжэ хараалһан хүдэлмэреэ үшөөл хүсэндэнь хүргэжэ шадаагүй гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэһэн байна. Энээнһээ боложо, апрелиин 20-ой мэдээгээр республика дотор шэбхэ зөөхэ түсэб оройдоол 27 процент, зарим сабшаланда шэбхэ бүри ехээр гаргажа үтэг хэхэ даабари — 5 процент, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха даабари — 25, сабшалангай хүрьһэ дээгүүрнь һайжаруулха түсэб — 21, газар уһалха түсэб — 12 процент дүүргэгдээд байха юм. Олонхи ажахынууд мүнөө хүрэтэр бүлүүр станцинуудые хүдэлгэжэ, сабшалан уһалха хүдэлмэриие эмхидхээдүй. Заһабарилагдажа бэлэн болоһон 264 бүлүүр станциин оройдоол 74-ниинь хүдэлгэгдэнэ. Кукуруза, куузнку, хартаабха болон үбһэ ногоо ургуулха тусхай оньһожоруулагдаһан звенонууд зарим колхоз, совхозуудта эмхидхэгдээгүй, тэдэндэ хэрэгтэй техникэ, газаршье даалгагдажа үгтөөгүй байһаар. Олон жэлдэ хэрэглэгдэжэ һайжаруулагдаһан бэлшээри эзэн бусаар ашаглагдана, тэрэнь бэеэ дааһан звенонуудта даалгагдажа үгтэнэгүй, ургасыень дээшэлүүлхэ ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Улаан-Үдын, Зэдын аймагуудай ажахынуудта, Хориин аймагай Үдын, Анаагай совхозуудта хоёр һара соо хэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэриинь түсэб ёһоор дүүргэгдэнэгүй. Шэбхэ зөөхэ түсэбөө тэдэнэр оройдоол 10-һаа 27 процентдэ хүргөөд байнхай.

Газар һайжаруулха талаар хоёр һара соо хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэбые заатагүй дүүргүүлхэ тушаа хүдөө ажахын министерство, мелиорациин болон уһанай ажахын министерство, совхозуудай нэгэдэл, хүдөө ажахын трестнүүд, КПСС-эй олохон райкомууд болон аймгүйсэдкомууд ажахынуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй урда шанга эрилтэ табинагүй. Таряалан, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха талаар урид абаһан уялгаяа республикын «Сельхозтехникын» нэгэдэл баһал дүүргэнэгүй. Тэдэнэр колхоз, совхозуудта үгтэһэн минеральна үтэгжүүлгые хаһа сагтань зөөнэгүй, зарим ажахынууд энээнһээ боложо, жэлэй нэгэдэхи, хоёрдохи кварталда абаха ёһотой үтэгжүүлгэеэ мүнөө хүрэтэр абаагүй байха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой бюрогой тусхай тогтоол соо нигэжэ заагдана. Эндэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые абаха гэжэ хүдөө ажахын болон мелиорациин, уһанай ажахын министерствэнүүдэй, совхозуудай нэгэдэлэй, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй, Хориин райкомуудай, хүдөө ажахын трестнүүдэй урда эрилтэ табигдана. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар хоёр һара соо хэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэриин түсэбые колхоз, совхоз бүхэнэй заатагүй дүүргэхын тула наг шэбхэ зөөлгэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэридэ трактор, машинануудые хэрэгтэй сооһь олоор табиха, бүхы бүлүүр станцинуудые, уһа сасан хаядаг түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэ, уһалууриин һубаг ханаабуудые хэрэглэжэ, газар уһалха хүнүүдые олоор табижа, уһалагдадаг бүхы газарые хаһа сагсооһь, һайн шанартайгаар ундалуулха шухала.

Уһалагдадаг бүхы газарые эзэдтэй болгохын тула ажахы бүхэндэ хүдөө ажахын ургамалнуудые, үбһэ ногоо ургуулха тусхай бригада, звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэниие хэрэгтэй техникээр, хүнүүдээр хүсэд бүридхэхэ, үйлэдбэриинь тодорхой даабари табижа үгэхэ, ажалдаа ямар гаргаша хэхэб, урмашуулгын ямар түлөөһэ абахаб гэжэ тэдэндэ һайнаар ойлгуулха байна.

Һайжаруулагдаһан бэлшээри хаһуулха тусгаар бэеэ дааһан звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэндэ хэрэгтэй техникэ, зэр зэмсэг, посхоод нарин харюусалга доронь даалгажа үгэхэ, мүн сабшалангаа харууһалхадань хэрэгтэй бүлүүр станци, уһалууриин бусад хэрэгсэлнүүдые үгэхэ болоно.

Наг шэбхэ шэрэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, колхоз, совхозуудта үгтэһэн минеральна үтэгжүүлгэ хаһа сагтань түргэн зөөжэ үгэхэ тушаа ажахынуудтай хэлсэжэ абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ ёһотой гэжэ «Сельхозтехникын» нэгэдэл уялгалагдаа.

Ороохо таряанай болон бусад ургамалнуудай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахын түлөө бригада, звенонуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд уялгалагдаһан байна.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхоз, зарим бригада, звенонуудта ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһаниие үргэнөөр харуулха гэжэ республикын газетэнүүдэй редакцинууд, телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

...И. Брежнев ...Цеденбалтай уулзаба

...ПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр ...И. Брежнев МНРП-гэй ...ай Нэгэдэхи секретарь, ...Р-эй Министрнүүдэй Со... Түрүүлэгшэ нүхэр ...Цеденбалтай апрелиин ... уулзаба.

...ПСС-эй XXIV съездын, ...П-гэй XVI съездын ...эбэринүүдэй ямараар ...гдэжэ байһан тухай, ...унизм ба социализм ...лха хэрэгтэ Советскэ ...ай, Монголой Арад Республикын ажал... туйлаһан ам...нууд тухай нү... Л. И. Брежнев, нүхэр ...Цеденбал хөөрэлдэхэ ...харилсан мэдээсээ.

...ПСС-эй ба МНРП-гэй ...дохи, Советскэ Союз ...хоёрой хоорондохи аха ...һоной харилсаае саа... бэхижүүлгэ, хүг... асуудалнуудаар, ...орондын байдалай та... хоёр талын һонирходог ... асуудалнуудаар һа...нуудаа һайтар мэдэт... байна.

...ршавска договорто ха... гүрэнүүдэй Полити... зүбшэлэлгын комите...седани 1974 оной ап... 17—18-да Варша...болоходоо, дэлхэйн мү... политикын шухала ...лнуудые зүбшэлһэн ... Тус зүблөөн социа... оронуудай нэгэдэлые ...бэхижүүлхэ, Европодо, ...бүхы дэлхэй дээрэ эб ...дал, аюулгүй байдал ...үүлхэ хэрэгтэ туһал...эд найдажа байһанаа ... Л. И. Брежнев, нүхэр ...Цеденбал элирхэйлэн мэ...ээ.

...эр Л. И. Брежневэй, ... Ю. Цеденбалай уул... хани халуун, алли һа...долой оршон байдал...ээрээ.

...И. Брежнев ...Х. Исидэтэй ...өөрэлдэбэ

...ПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. ...ев Японой либераль...кратическа партиин ... ажал ябуулагша, ...овет хани барисаанай ... Японой парламентын ...циин түрүүлэгшэ Хи... Исидэтэй апрелиин ...Кремль соо уулзаа.

...ет-япон харилсаанай ...асуудалнууд хөөрэл... үедэ хаража үзэгдөө. ... ороной арадуудай, ... мүн бүхы дэлхэй дээ... найрамдал, аюулгүй ... бэхижүүлгын аша ту... тааруугаар Японтой ... ёһоной харилсаа хүг... Советскэ Союзай ...дэг байһые Л. И. ... тэмдэглэбэ.

..., совет арадуудай хоо... хани ёһоной харил...дые бэхижүүлхэ шу...гэд Х. Исида тэмдэг...

...өөрэлдөөн хани халуун, ... оршон байдалда үнгэ...

Июниин 16-да — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

БАТА НЭГЭДЭЛ

УЛААН-ҮДЭ

Республиканска больницын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 515-дахи Октябрьска округһоо депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ болобо.

— СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ Александр Николаевич Шелепиниие дэбжүүлнэб, — гээд врач Антохонов дурадхаба.

Тэрэнэй һанамжые больницын коллектив нэгэн дуугаар дэмжэбэ. Удаань врач М. П. Рябов үгэ абажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар больницынгаа эрхим мэргэжэлтэ врач Октябрина Матвеевна Омбоевае дэбжүүлбэ. А. Н. Шелепинэй, О. М. Омбоевагай кандидатурые республиканска больницын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд Г. Н. Пальшина, Э. Б. Заматкинов болон бусад халуунаар дэмжэжэ, тэдээн тухай һайн һайхан үгэнүүдые хэлээ.

Эсэстэнь суглаанда хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Улаан-Үдын Октябрьска районой 515-дахи һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нүхэд **Александр Николаевич Шелепин, Октябрина Матвеевна Омбоева** гэгшэдые дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар абаһан байна.

* * *

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадта, ноохо угаадаг фабрикада һунгалтын урда тээхи суглаанууд болоо. Тэндэ хабаадаһан хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ Александр Николаевич Шелепин, Буряадай республиканска больницын врач Октябрина Матвеевна Омбоева гэгшэдые дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар баталан абаа.

* * *

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой мянга шахуу ажалшад һунгалтын урда тээхи суглаанда сугларба. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Советскэ 516-дахи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта кандидадые дэбжүүлхэ ехэ зол хубитай байһан тухайгаа предприятиин парткомой секретарь З. Е. Сучков мэдээсэбэ.

Түрүүлэн үгэ абаһан инструментальна цехэй түмэр харуулдагша М. Ф. Тимофеев СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Транспортна барилгын министр Евгений Федорович Кожевниковые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Тэрэ дурадхалыень заводой ажалай ба салин хүлһэнэй таһагай начальник А. Х. Мухраев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, электромеханическа цехэй изолировщица Т. П. Рудская гэгшэд хани халуунаар дэмжэһэн байна.

Суглаанда хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр **Е. Ф. Кожевниковые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол баяр баясхалангай оршон байдалда абаа.

Энэ кандидатурые дэбжүүлһэн һунгагшадай суглаанууд Улаан-Үдын авиапредприятиин коллективтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдта болоһон байна.

КАБАНСКЫН АЙМАГ

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Кабанскын 520-дохи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ олон зоной хабаадалгатай суглаан Кабанскын совхоздо боложо үнгэрөө.

Ажахын һү һаалиин фермын бригадир Зинаида Горбатова үгэ хэлэхэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр **Андрей Антонович Гречкые** дэбжүүлбэ. Удаань өөрынгөө ажахын эрхим малшан, Бага-Колесовско һү һаалиин фермын һаалишан, өөрынгөө хани нүхэр **Анастасия Парамоновна Имеевае** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар мүн лэ дэбжүүлбэ. Нүхэр Имеева 24 жэлэй туршада түрэл ажахыдаа хүдэлнэ.

Кабанскын совхозой ажалшад ажахынгаа эрхим һаалишан **А. П. Имеевае** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол баталан абаа.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГ

Аймагай «Гусиноозерская» шахтын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан болобо. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудалда зорюулагдаһан энэ суглаае шахтын начальник Г. П. Посохов нээбэ. Удаань КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь В. М. Горлов аймаг дотор һунгалтада бэлдэлгын ябаса тухай сугларагшадта хөөрэбэ.

Шахтын парткомой секретарь А. П. Лоншаковто үгэ үгтэнэ.

— Орон доторнай Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Манай шахтын коллективтэ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Хяагтын һунгуулиин 521-дэхи округһоо депутадта кандидадые дэбжүүлхэ эрхэ олгогдоо. Би коллективэйнгээ үмэнэһөө депутадта кандидадаар Ленинэй орденто Забайкалиин сэрэгэй округой командалагша, Советскэ Союзай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Петр Алексеевич Белигые** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулнаб, — гэжэ парткомой секретариин хэлэхэдэ, зал соо сугларагшад удаан альга ташалгаар угтаа.

Нүхэр П. А. Белигэй ажалай намтар, ниитын ажал ябуулга тухай үгэ хэлэгшэ тодорхойгоор хөөрөө.

Нүхэр Лоншаковой оруулһан дурадхалые проходчигуудай бригадир Б. С. Бальжиев, хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Т. Н. Попова, шахтын ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Б. А. Нечаев гэгшэд халуунаар дэмжээ. Хяагтын һунгуулиин 521-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр П. А. Белигые дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Г. САБЖАЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын редактор.

* * *

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой гэшүүд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, Хяагтын һунгуулиин 521-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэгдөө. Энэ округһоо Совет ороной засаг түрын дээдын органой депутадта кандидадаар Забайкалиин сэрэгэй округой командалагша, Советскэ Союзай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **П. А. Белигые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол колхозникуудай хамтын суглаан дээрэ абтаһан байна.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада хүдэлмэришэдэй залуу халаанине хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Бүд нэхэлгын цехэй халаанай мастер Борис Ермолаевич Овчинник дүй дүршэлтэй, ажалдаа шадамар бэрхэ хүдэлмэришэн гэжэ суурхадаг. Тэрэ мэдэһэн, шадаһанаа залуушуулда дамжуулан үгэдэг заншалтай. Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан зураг дээрэ нүхэр Б. Е. Овчинник залуу нэхэгшэ Инна Куригановада зүбшэл үгэжэ байна.

ВЛКСМ-эй XVII СЪЕЗД

ПАРТИИН ЗАМААР, ЭСЭГЭНЭРЭЙ ЗАМААР

ВЛКСМ-эй XVII съезд Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо апрелиин 24-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Комсомолой ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельниковэй хэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые, ВЛКСМ-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое делегадууд зүбшэн хэлсээ.

Нүхэд П. Н. Демичевэй, Б. Н. Пономарёвой, И. В. Капитоновой президиумдэ ерэхэдэнь, сугларагшад халуунаар угтаба.

Совет залуушуулай түлөөлэгшэд түрэл Коммунис партидаа, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедтэ халуун бодолоо, хүсэл эрмэлзэлээ зорюулна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн тодо һонор, гүнзэгы удхатай үгые съездын делегадууд, бүхы залуушуул, совет хүнүүд ехэ баяртайгаар угтаба. Комсомолой ажал ябуулгые бүхы талааринь шэнжэлһэн, тэрэнэй бэелүүлхэ гол зорилгонуудые тодорхойлһон байна.

Апрелиин 24-дэ дэлхэйн демократическа, түрүү үзэлтэй бүхы залуушуул һаналаа нэгэдэхэ уласхоорондын үдэрые тэмдэглэбэ. Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай үндэһөөр, Коммунис партяар хүмүүжүүлэгдэһэн Ленинскэ комсомол залуушуулай һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөе ходо толгойлжо ябаа, мүнөөшье тиигэнэ гэжэ съездын трибуна дээрэһээ мэдүүлэгдээ.

Уласхоорондын оршом соо һаналаа нэгэдэлгые улам бэхижүүлхэ, империализмда, колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, апартентдэ эсэргүү, фашис ба диктатор ёһо гуримуудта эсэргүү, эб найрамдалай, национальна сүлөөрэлгын, бэеэ дааһан байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө залуу тэмсэлшэдтэй нэгэ зэргэдэ жагсан дабшахабди гэжэ делегадууд бүхы совет залуушуулай үмэнэһөө омог баяртайгаар мэдүүлбэ.

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһаар хорин жэлэй ойе бүхы ороноймнай тэмдэглэһэнһээ хойшо һара үлүүтэй саг үнгэрөө гэжэ Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **З. К. Камалиденов** хэлэбэ. Алма-Атадахи баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежневэй табиһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бүрин бэелүүлхын тула, партийна комитедүүдэй хүтэлбэри доро комсомолой организацинууд эдэбхитэйгээр ажаллажа байна.

Алтай гээшэмнай ороной зуун зүгтэ ороохо таряа ехээр ургуулдаг газар нютагуудай нэгэн болоно. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй турша соо Алтайн хизаарай таряашад 727 миллион пуд ороохо Эхэ оронойнгоо амбаарта хаагаа гээд «Память Островского» колхозой механизатор **О. Г. Плотникова** мэдээсэбэ. Иимэ баян ургаса хуряахань бэрхэтэй байгаа. Таарамжагүй уларилда ургасаяа хуряагаабди. Олон миллион таряашадай габшагай ажалай үрэ дүн болоно. Залуушуул энэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа. Алтайн комбайнернуудай гурбанай нэгэ хубинь залуушуул юм.

Механизаторай мэргэжэлнүүдые шудалха үряатайгаар хүдөө нютагуудта ажаһуудаг хани басагадтаа делегатка хандаа. Эхэнэр механизаторнуудай дунда бүхэсоюзна мүрысөө эмхидхэхэ тухай ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал **А. А. Епишев** съездын делегадуудые амаршалаа.

Белоруссиин комсомолой ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **В. В. Григорьев** үгэ хэлэхэдээ, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, Белоруссиин ССР-эй залуушуул дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гэжэ мэдүүлбэ. Хэдэн арбаад мянган хүбүүд, басагад фермэнүүдтэ ажаллана. Республика доторхи механизаторнуудай 42 процентнь комсомолшууд, залуушуул юм. Басагад-механизаторнуудай отряд улам үргэдэжэ байнхай.

Һургуули шадарай участок үхибүүдые бага наһанһаань таряашадай орёошог аад, шухала хэрэгтэй ажалда дуратай болгодог байна гэжэ Николаевска областиин Доманевско дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша **Татьяна Волынец** хэлэбэ. Бага наһанһаань үхибүүдые ажалда дадал дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэдэ, саашанхи замаа зүбөөр шэлэхэдэнь туһалдаг байна.

Һургуули дүүргэгшэд хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай зэргэдэ жагсан, түрэл партиингаа, совет арадайнгаа этигэлые нэрэтэй солотойгоор харюулха байха гэжэ дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдэй үмэнэһөө съездын делегадуудые найдуулба.

Узбекистанай комсомолой ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Э. Г. Гафуржанов** трибунада гарахадаа, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ республикын залуушуул олоороо хабаадажа байна гэжэ мэдүүлбэ. Мүнөө зуун мянган залуушуул 1975 оной тоосоогоор хүдэлнэ, эдэнэй олон мянганиинь табан жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэнхэй.

Хлопок ургуулгын асуудалнуудта Э. Г. Гафуржанов гол анхаралаа хандуулба. Энэ ургамалые тарижа ургуулха гээшэ комсомолой бэелүүлхэ гол зорилго болоно гэбэ.

Техническэ мэргэжэл олгодог СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **А. А. Булгаков** трибунада гараба. Нүхэр Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудтахи һуралсалда, мастернуудай, багшанарай болон бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө. Партиин зааһан замаар дабшажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхээр бэлэн байһан тухайдань оратор ороной залуу хүдэлмэришэдэй үмэнэһөө КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулба.

Грузиин 4 мянга гаран комсомолшууд түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргээ, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ хэдэн зуугаад мянган колхозникууд, залуу хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадана гэжэ Грузиин ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Ж. К. Шартава** хэлэбэ.

Пролетарска интернационализмын, совет патриотизмын, коммунис ёһо гуримай суртал бодолтойгоор хүмүүжүүлэгдэһэн Грузиин залуушуул, бүхы ороной залуушуулдал адляар, аха үетэнэйнгөө эстафетые нэрэтэй солотойгоор халан абажа, агуу ехэ Ленинэй захяа заабаринуудые нангинаар бэелүүлхэ, Коммунис партиин хараалһан асари ехэ түсэбүүдые дүүргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байха гэжэ оратор мэдүүлээ.

Коммунизмын суртал һургаалда үнэн, эрдэм мэргэжэлтэй, ажал хүдэлмэридэ дуратай байхаар залуушуулаа харахые В. И. Ленин хүсэдэг байгаа. Мүнөө манай залуушуулай тиимэл болоһыень харанабди гэжэ СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министр **В. П. Елютин** тэмдэглэбэ. Социализмын үедэ урган хүмүүжэһэн үетэд совет арадай — ажалшан арадай, коммунис общество байгуулагшын туйлаһан ажалай амжалта илалтанудай эстафетэ халан абаһан байна.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада манай дээдэ һургуулинууд, техникумүүд 9 миллион мэргэжэлтэниие тэдэнэй тоодо дээдэ һургуулитай 3,5 миллион хүнүүдые һургажа гаргаха ёһотой. Материальна баялигуудые бии болгожо байһан хүнүүдэй эрдэмээ дээшэлүүлхынь түлэ шухала эрхэ байдал хангаха гээшэ дээдэ һургуулиин гол зорилго болоно.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

КОММУНИС СУББОТНИГОЙ ДҮН

Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл

1974 оной апрелиин 20-до боложо үнгэрһэн коммунис субботнигой дүн согсологдобо. Хүдэлмэришэд, колхозникууд, алба хаагшад, студентнэр, һурагшад болон республикын ажалшад бултадаа субботнигой үдэр политическэ болон ажалай үндэр эдэбхи харуулан ажаллаа.

Субботнигто бүхыдөө 426,731 гэхэ гү, али 1973 онойхиһоо 4384 хүн олоор хабаадалсаа.

Республикын ажалшад коммунис субботнигой үдэр 705,1 мянган түхэригэй ажал бүтээжэ, нёдондонойхиһоо 64,7 мянган түхэригөөр ехэ мүнгэ түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулһан байна.

	Табан жэлэй жасада һомологдоо 1973	Табан жэлэй жасада һомологдоо 1974	1973 онойхидо %-ээр
Бүхыдөө	640,4	705,1	110,1
Тэрэ тоодо: промышленность	235,1	270,4	115,0
барилга	69,3	74,9	108,0
транспорт	42,5	49,1	115,5
совхозууд болон гүрэнэй бусад ажахынууд	115,9	139,9	120,7
колхозууд	72,3	69,0	95,4
бусад организацинууд	105,2	101,8	96,7

Энэ жэлэй коммунис субботнигто хабаадалсаһан промышленна предприятинуудай коллективүүд 2430,1 мянган түхэригэй валова продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Субботнигой үдэр 3,5 мянган тонно нүүрһэн малтагдаа. 9,1 мянган кубометр модон бэлэдхэгдээ, 32,4 мянган түхэригэй мебель хэгдээ, 11 мянган трикотажна дотор хубсаһан, 5,8 мянган хэһэг гадар хубсаһан сёгдоо, 47 тонно мяхан абтаа, 10,6 тонно тоһон, 40 тонно колбасагай зүйлнүүд үйлэдбэрилэн гаргагдаа, хубсаһа угаадаг 250 машина бүтээн гаргагдаа.

Республикын хото, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, түмэрэй хаядаһа, макулатура суглуулха талаар энэ үдэр ехэ ажал хэгдэһэн байна.

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТЫН НЭРЭ ХҮНДЭ ДЭЭШЭЛНЭ

(Партиин райкомой пленум дээрэһээ)

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «Партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүд ба аймагай партийна организациин саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев энэ асуудалаар элидхэл хээ.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй, тэрэнние үнгэргэжэ байха үедэ коммунистнуудай эдэбхи ургаһан, нэрэ хүндэнь яһала дээшэлһэн, партийна журамай улам бэхижэһэн, эхин организацинуудта партийно-эмхидхэлэй, үзэл сурталай политическэ хүдэлмэриин һайжарһан тушаа элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэд дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

Аймагай партийна эхин организацинуудай зэргэдэ жагсаһан 1.070 коммунист жэлэй туршада партийна шэнэ билет абаа. Партиин гэшүүд хаанашье, ямаршье ажалда хүдэлхэдөө, ямаршье хэрэг даажа ябахадаа, социалис мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэнэ. Жэшээнь, «Авангард» совхозой Алташын-Адагай үүлтэртэ фермын һаалишан Н-Д. Г. Улзытуева, Суулгын совхозой тугалшан Б. С. Базарсадаева, «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон А. Ф. Сластин, «Эрдэм» совхозой комбайнер Д. Р. Раднаев, «Забайкалец» совхозой овощ ургуулагша М. Г. Павлуцкий болон бусад коммунистнууд бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр орден, медальнуудта хүртөө. КПСС-эй райкомой гэшүүн Балмасуу Содномовна Базарсадаева хорёод жэлэй туршада тугалшанаар хүдэлнэ. Тэрэ жэл бүри аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэдэг юм. Тиихэдэ Ленинэй орденой кавалер Михаил Гурьянович Павлуцкиин хүтэлбэрилдэг Шаралдайн огородно̄дой звеногой гэшүүд овощ ургуулжа, гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ даабари мүнөө жэлдэ үлүүлэн дүүргэхээр зоригжон хой. Нёдондо звеногой гэшүүд гектар бүриһөө дунда зэргээр 237 центнер ургаса абажа, аймаг соогоо түрүүлжэ гараһан байна.

Жэл соо үргэлжэлһэн эмхидхэлэй, политическэ удха шанартай энэ хүдэлмэриие дүн сэгсэлон харахада, партидоторой хүдэлмэриин удха гүнзэгырөө, онол аргань баяжаа гэһэн тобшолол пленум дээрэ хэгдэбэ. Дааһан хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандадаг, эдэбхи, үүсхэлгүйгөөр ажалладаг коммунистнуудтаа партийна организацинууд шанга эрилтэ табидаг, коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг болоо, гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэһэншье нүхэд тэмдэглээ.

— Би түрэл колхоздоо һаалишанаар 12 жэлдэ ажаллажа байнаб. Һү һааха гурбан жэлэй, энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбтэ даабари гүйсэд бэелүүлэгдээ. Малай тоо толгой олошоруулха даабаришье дүүргэгдэһэн байна. Ажалай иимэ амжалта туйлаха ябадалда фермэ дээрэ байгуулагдаһан партийна бүлэгэй нүлөөн ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Табан хүнһөө бүридэһэн тус бүлэгые би хүтэлбэрилнэб. Бүлэгэй гэшүүн бүхэн тусхай уялгатай, партийна даабаритай. Һаалишад, тугалшад, фермын бүхы коллективэй дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри урид хараалагдаһан түсэбэй, ёһоор ябуулдагбди. Эрхим шанартай һү һаахын түлөө шанга хиналта байгуулагданхай. Малай тэжээл эзэн бусаар, гам хайрагүйгөөр гаргашалһанай, ажалай журам эбдэһэнэйнгээ түлөө фермые даагша Калашников шанга зэмэдэ хүртөө. Тиихэдэ Н. Кравцов партийна билетһээ хахасаһан байха юм. Бүлэгэй гэшүүд фермын ажабайдалда ушардаг дутуу дундануудтай эрид тэмсэдэг, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байдаг, — гээд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан У. Н. Калашникова хэлэбэ.

Пленум дээрэ «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь А. Д. Доржиев, «Родина» колхозой партийна организациин секретарь В. И. Коловков, Шаралдайн сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Петров, Суулгын совхозой директор Д. Б. Жамсаранов, «Заганский» колхозой түрүүлэгшэ В. А. Колмаков болон бусад үгэ хэлээ.

Партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ эхин организацинуудай ажабайдалда мүндэлһэн шэнэ онол арга, дүй дүршэл болон дадал шадабарине саашадань бүри нарижуулан һайжаруулха, коммунист бүхэнэй түрүү ябаха үүргые, нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ, партийна журам улам бэхижүүлхэ, табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэбтэ даабари, абаһан социалис уялгануудаа болотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан тогтоол пленум баталан абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Июниин 16-да — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

АРАДАЙ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИДА ХҮРТЭГШЭД

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан, ороной городууд болон тосхонуудта, фабрика, заводуудай, колхоз, совхозуудай, дээдэ һургуулинуудай, эмхи зургаануудай, уран мэргэжэлтэдэй эмхинүүдэй, сэрэгэй частьнуудай коллективүүдэй һунгалтын урда тээхи суглаанууд политическэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үргэлжэлһөөр.

РСФСР

Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй ехэ зал соо һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд дэбжүүлэгдэбэ. Академик, Социалис Ажалай Герой С. Е. Северин үгэ хэлэхэдээ, промышленность, хүдөө ажахы, эрдэм болон соёл гэгээрэл хүгжөөхэ, эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай арадай туйлаһан үгаа ехэ амжалта — хамагай түрүүндэ Советскэ Союзай Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин, тэрэнэй штабай — КПСС-эй Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой бэелүүлдэг ленинскэ дотоодын ба гадаадын политикын үрэ дүн болоно гээд онсолон тэмдэглээ. Партиин, Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев энэ штабые толгойлно.

Москва хотын Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Л. И. Брежневые** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал С. Е. Северин университедэй ехэ коллективэй зүгһөө оруулһан байна. Энэ дурадхал сугларагшадай зүгһөө халуунаар дэмжэгдээ.

Удаа тээнь философиин эрдэмэй доктор Г. М. Андреева үгэ хэлэхэдээ, Л. И. Брежневэй кандидатурые дэмжээд, мүн лэ энэ округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй ректор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент **Р. В. Хохловые** дэбжүүлхэ гэжэ дурадхаа.

Москва хотын Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар **Леонид Ильич Брежнев, Рем Викторович Хохловые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаан дээрэ бүгэдын дуугаар баталагдаа.

Алтайн хизаарай Топчихинскэ районой «Чистюньский» совхоздо, Шипуновско районой «Родина» колхоздо һунгалтын урда тээхи суглаанууд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Алейскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, Змеиногорско районой «Россия» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Илья Яковлевич Шумаковые** эдэ ажахынуудай ажалшад дэбжүүлбэ.

Казанска Горбуновой нэрэмжэтэ авиационно заводто олон зоной хабаадалгатай һунгалтын урда тээхи суглаан болоо. Национальностьнуудай Соведые һунгаха Кировскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Андрей Павлович Кириленкые**, заводой эрхим фрезеровщигуудай нэгэн **Галимулл Асхадуллович Асхадалюлиние** дэбжүүлхэ гэжэ самолёт бүтээгшэд нэгэн дуугаар тогтоогоо.

Волгоградай «Красный Октябрь» гэжэ металлургическа заводой коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаан иигэжэ тогтообо: Центральна һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар **Леонид Ильич Брежневые**, мартеновскэ цехэй булад хайлуулагша **Александр Николаевич Поздняковые** дэбжүүлбэ.

Кемеровскэ «Карболит» заводто һунгалтын урда тээхи суглаан болоо. Союзай Соведые һунгаха Центральна һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежнев**, энэ предприятиин булад хайлуулагша **Надежда Федоровна Гутова** эндэһээ дэбжүүлэгдэбэ.

Ясногорско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Николай Викторович Подгорный**, «Мясново» совхозой эрхим һаалишан **Зинаида Семеновна Матросова** дэбжүүлэгдээ. Иимэ шиидхэбэри Тульска областиин Ленинскэ районой «Мясново» совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба алба хаагшад абаһан юм.

Воронежско «Электросигнал» заводой хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, технигүүдэй, алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан болоод, Ленинскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые**, телевизор хабсаргадаг цехэй хүдэлмэрилэгшэ, комсомол-залуушуулай бригадын бригадир комсомолка **Надежда Алексеевна Соколовае** дэбжүүлхэ гэжэ суглаан бүгэдын дуугаар тогтообо.

Приморско хизаарай «Востокрыбхолодфлот» гэжэ рефрижераторна флодой управлениин хүдэлмэришэдэй, инженер, технигүүдэй, алба хаагшадай суглаан баярай оршон байдалда боложо үнгэрөө. Союзай Соведые һунгаха Владивостокско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, «Олюторка» гэжэ теплоходой экипажай гэшүүн **Любовь Федотовна Безугловае** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол сугларагшад үндэр дуугаар баталан абаһан байна.

Хойто Осетиин АССР-эй «Кавказ» колхозой ажалшадай суглаан ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Национальностьнуудай Соведые һунгаха Кировскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Николай Викторович Подгорный**, энэ колхозой кукуруза ургуулагшадай звеногой звеньевой Социалис Ажалай Герой **Еруслан Еламурзаевич Дзгоевые** дэбжүүлхэ гэжэ суглаан тогтообо.

Национальностьнуудай Соведые һунгаха Мегинокангаласска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Николаевич Косыгин**, Ленинэй нэрэмжэтэ совхозой овощ ургуулдаг бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Екатерина Иннокентьевна Новгородова** Яхадай АССР-эй Ленинэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд болон алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ дэбжүүлэгдээ.

Гидродинамикын научно-шэнжэлэлгын институдай, «Сибэлектротяжмаш» заводой, Томскын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ политехническэ институдай коллективүүдэй суглаан боложо, Национальностьнуудай Соведые һунгаха Новосибирскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай түрүүлэгшэ, академик **Михаил Алексеевич Лаврентьевые** дэбжүүлһэн байна.

Мариин АССР-эй Горномарийска районой «Сила» гэжэ түрүү совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан болобо. Национальностьнуудай Соведые һунгаха Горномарийска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр **Дмитрий Степанович Полянскиие**, совхозой эрхим шубуушан **Нина Евстафьевна Смирновае** дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад үндэр дуугаар шиидхээ.

Кисловодско «Москва» гэжэ базова санаториин медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд Союзай Соведые һунгаха Пятигорско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ **Александр Николаевич Шелепиние**, санаториин ахамад врач **Римма Николаевна Алексеевае** дэбжүүлээ.

УКРАИНЫН ССР

Комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилгын Черкасска химическэ комбинадай хид Союзай Соведые һунгаха Черкасска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхын тула һунгалтын урда тээхи суглаанда ерэбэд.

Черкасска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Леонид Ильич Брежневые**, модошо дархашуул-бетонщигуудай комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Василий Макарович Заболотные** дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад бүгэдын дуугаар тогтоогоо.

(ТАСС).

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хабсаралгын цехэй слесарьнууд амжалтатайгаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, слесарь Прасковья Александровна Лоскова үнгэрэгшэ жэлэй түсэбые 1973 оной декабриин 1-дэ дүүргээ һэн. Мүнөөшье энэ хүн нормоео ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): слесарь П. А. Лоскова, бригадир А. М. Джасена хоёр харуулагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ВЛКСМ-эй XVII съездын делегат

ДЭЛГЭР СЭДЬХЭЛ

Баунтын аймагай больницын комсомолой организаци аймаг соогоо хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Харин 1971 он болотор ажал хэрэгынь тон муу байһан юм. Тэрэ жэлдэ Шэтын мединститут дүүргээд, комсомолка Светлана Тармаева эндэ хүдэлхөөр ерээ һэн. Тэрэ комсомолой организациин секретаряар һунгагдажа, комсомолой ажал, хүдэлмэри һайжараа, ВЛКСМ-эй гэшүүдэй эдэбхи үүсхэл жэшэшэгүйгөөр дээшэлээ бэлэй.

Светлана Тармаева шүдэ эмшэлхэ врач юм. Иимэ мэргэжэлтэй зон Баунтда тон үсөөн. Тиимэһээ Джилинда, Бамбуйка, Ципикан ошожо, алта малтагшадые, геологуудые, ангуушадые эмшэлдэг. Энэ үнгэрһэн гурбан жэл соо тэрэ хэды хүнэй эмшэлээ хаб? Олон лэ байгаа ёһотой. Хэдынэйшье сагта хүнэй ерээ хада тэрэ арсаха гэжэ байхагүй. Врач нэрэ зэргэтэй болоходоо үгэһэн Гиппократай тангаригта үнэн сэхэ ябана бшуу.

Баунтын залуу үетэн Светлана Тармаевае областной комсомолой организациин XXVII конференциин делегадаар һунгаа һэн. Харин конференци дээрэ тэрэниие ВЛКСМ-эй XVII съездын делегадаар һунгахадань тэрэ түрүүшэгээр этигэжэ ядаа. Энэ үндэр ехэ хайрада хүртөө һэн хойноо үшөө һайнаар, аша ехэтэйгээр хүдэлхэ гэһэн мэдэрэл һүүлдэнь ерээ.

Баунтын ажалшад Светлана Владимировна Тармаевае һайн мэдэхэ. Тэрэнэй урин, зөөлэн гарнууд хэды шэнээн олон зониие хүндэ үбшэнһөө аршалжа амаруулаа гээшэб! Дэлгэр сэдьхэлтэйл хүн шэрүүн абари зантай Хойто зүгэй зоной дунда энэ залуу наһандаа хүндэтэй, нэрэтэй болодог шуу.

Арад зоной элүүр энхые хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэл эрмэлзэлээ зорюулһан залуу врачта, тэрээндэ аргалуулһан зоной баяр баясхаланта үгэнүүд эгээл һайхан шагнал болодог. Оролдосотой, олоной хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг врач улам һайнаар ажаллахаар зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй XVII съездын делегат Светлана Тармаева.

В. МАТВИЕВСКИИН фото.

ГЕКТАР БҮРИҺӨӨ — БАЯН УРГАСА

АГРОТЕХНИКЭ — АМЖАЛТЫН ЭХ

Гол баялиг болохо газарайнгаа үрэжэлые эрид һайжаруулжа, агротехникээ нютагайнгаа эрхэ байдалда зохилдуулан гүримшүүлжэ, ороohо тарьянай, хартаабхын, овощой болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса жэл бүри жэншэдгүй хуряажа абахын түлөө һүүлэй үедэ ажахыдамнай горитой хүдэлмэри ябуулагдадаг болонхой. Энээнэй ашаар үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада жэл бүри дунда зэргээр 90—105 мянган центнер таряан суглуулагдаа гэхэ гү, али хэды ган гасуур жэлнүүдтэшье газарай аша үрэ доошолоогүй, харин нэмэһэн байна.

Ажахыдамнай бүхыдөө 34486 гектар газар даалгагданхай. Тэрэнэй 20403 гектарынь хүдөө ажахын эдлүүриин гэхэ гү, али 9071 гектарынь тарилгын газар, 1485 гектарынь сабшалан, 9826 гектарынь бэлшээри юм.

Манай колхоз гол түлэб ороohото ургамалнуудые таридаг заншалтай. Бүхыдөө 4100 гектарые гэхэ гү, али тарилгын 54 процентые шэниисэ эзэлэнхэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ намарай паар ехээр хахалагдадаг болоо. Жэл бүри — 3200—3300 гектарта намарай паар хахалагдажа, оро̄ohото болон тэжээлэй ургамалнуудые тарихадамнай горитой туһа боложо үгэнэ. Байгша ондо шэниисын 1501 гектар сэбэр паарта, 2599 гектарынь намарай паар дээрэ таригдаха байна. Тиихэдэ энэ ургамалай 10 процентнь гэхэ гү, али 392 гектарынь уһалагдадаг газарта таригдаха хараатай. Иигэжэ шэниисэеэ үлүү һайн поли дээрэ таридагшье һаа, бусад ургамалнуудаа баһал таарууу газарта тариха гэжэ оролдонобди. Жэшээнь, хабар хахалагдадаг газарта гансал оройн ургамалнууд — обёос, кукуруза таригдана. Зүгөөр хабар хахалагдажа, тарилга хэгдэдэг газарай хахадһаа ехэнхи хубинь уһалагдадаг юм. Тиимэһээ шииг багатай энэ газар уһалуулагдажа, ургасань алдагдадаггүй байна.

Тиихэдэ хабарай, намарай паар һайнаар хахалха, элдүүрилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. **Сэбэр паараа эртүүр, хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэһээ урид, тракторнуудай сүлөө байхада хахалжа, майн нэгэн болотор сүм дүүргэнэбди.** Һүүлээрнь бүртаг ногооной гарахалаар нэгэ-хоёр дахин культиваци хээд, июлиин 15-һаа паараа хоёрдохёо хахалнабди. Иигэжэ элдүүрилэгдэһэн, хахалагдаһаншье һаа, тэрэ анхаралһаа алдагдадаггүй, намартаа тэндэ үшөө нэгэ-хоёр дахин культиваци хэгдэдэг гүримтэй.

Иимэ сэбэр паар дээрэһээ ямаршье сагта гектарай 25 центнерһээ бага бэшэ оро̄оһон абтадаг. Жэшээлбэл, нёдондо хэды ган гасууршье һаань, 2-дохи бригада нимээр элдүүрилэгдэһэн, үтэгжүүлэгдээгүй паарай гектар бүриһөө 33—37 центнер таряа хуряагаа һэн.

Силосэй ургамалнуудые хуряаха үеэр намарай паар хахалагдажа захалдаг. Энэ хүдэлмэри гол түлэб сентябриин 25 болотор үргэлжэлдэг гүримтэй. Богони болзорто намарай паар хахалжа үрдихын тула колхозой правлени, партком механизаторнуудтаа нэмэлтэ түлбэри тогтоонхой. Энэнь юун бэ гэбэл, **сентябриин 15 болотор намарай паар хахалжа дүүргэһэн ба үдэрэйнгөө даабарине жэншэдгүй бэелүүлдэг механизаторнууд 50 процент нэмэлтэ түлбэриндэ хүртэнэ.**

Тиихэдэ хабартаа газарай хурьһэнэй 10—15 сантиметр гэдэхэдэ сэбэр паараа, мүн намарайнгаа паар хүндэлөөшэнь борнойлходоо нэгэн доро монсогор модон каток шэрэлсэжэ, хурьһыень жэгдэлнэбди. Иигэжэ элдүүрилэн жэгдэлхэдэ хурьһэнэй шииг һайнаар баригдана. Гадна оройн ургамалнуудые тариха полиёо 12—15 сантиметр гүнзэгыгөөр лущильнигаар элдүүрилжэ, шиигынь баридаг байнабди.

Хабартаа газараа плугаар хахалхадаа хурьһыень заабол жэгдэлнэбди. Иигэжэ жэгдэлэн нягтаруулхада шииг нойтоёо үни алданагүй. Хоёрдохёор, жэгдэ полидо тарилга хэхэдэ һайн шанартай байдаг. Сэбэр паар намарай паар дээрэ тарилгын урдахана хүндэлөөшэнь культиваци хээд, һүүлээрнь оро̄оһото ургамалнуудые тарихада һайн. Тиихэдэ заабол культиваци тарилга хоёройнгоо хоорондо забһар гаргахагүйе оролдонобди. Гадна тарилгаяа заатагүй хэрээһэлүүлэн хэхэдээ хурьһыень тусхай катогоор нягтаруулнабди. Тарилгаяа нютагайнгаа байгаалиин, сагай уларилай таарамжатай үеые хараадаа абажа, үнгэргэхэдэ зохид. Жэшээлбэл, **манай колхоз апрелиин 28—30-да горох, майн 3—15-да шэниисэ, энэ һарын 10—15-да куузику, 12—20-до хартаабха, 18—30-да кукуруза, 25—30-да обёос таридаг гүримтэй.** Тарилгын нормо үрэһэнэй шанарай зэргээр тогтоогдоно. Хэрбээ 90 процентһээ дооша бэшэ тарилгын шанартай байбалнь, шэниисэ һаань, гектарай 200—220 килограмм, горох — 280—300, обёос — 190—200 килограмм гаргашалагдана. Хоёрдохёор, үрэһэнэй таригдаха хэмжээн мүн поли бүхэндэ ондоогоор, хурьһэнэй үрэжэлэй, урда жэлынь тэрэ газарта ямар ургамал таригдаһыень хараада абажа тодорхойлогдоно.

ОРООҺО ТАРЯАНАЙ тогтууритай баян ургаса абаха үшөө нэгэ эрхэ нүхэсэл юун бэ гэбэл, үрэһэ хүрэнгээ һайнаар бэлдэхэ, эрхим шанартайгаар сэбэрлэхэ хэрэг болоно. Тиимэһээ колхоздомнай үрэһэнэй таряа ургуулжа абаха, тарилгада бэлдэхэ хэрэгые тракторно-таряан ажалай хоёр бригада эрхилнэ. Эдэ бригадануудта үрэһэ хааха, хадагалха томо складууд баригданхай, тэрэниие сэбэрлэхэ, илгаха «ЗАВ-20», «КЗС-20ш» түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Үрэһэндэ хаагдаха таряан гол түлэб сэбэр паар дээрэ, мүн кукуруза хуряаһанай һүүлээр хахалагдаһан намарай паар дээрэ ургуулагдана. Манай нютагай эрхэ байдалда «Онохойская-4» сортын шэниисэ баян ургаса үгэнэ.

Үрэһэнэй оро̄оһо сэбэрлэхэ, илгаха хүдэлмэридэ тусгаар эмхидхэгдэһэн звенонууд ажалладаг юм. Шэниисэ сэбэрлэхэдээ доодо талаа̄нь эгээл томо оро̄оһо илгамаар 24 миллиметр нүхэтэй пагшууринуудые табинабди. Тиигэжэ **үрэһэндэ эгээл томонуудынь гэхэ гү, али шэгнүүрээрээ 1000 оро̄оһоной 38—42 грамм татадаг паань, шэлэн абтадаг гэээшэ.** Иимэ томо оро̄оһон тарилгын шанарта хүрэһэн, ургаха хүсэтэй байхаһаа гадна хэрэгтэй бодосуудаар элбэг байдаг. Мүн ган гасуурта, үбшэ, хорхой шумуулда даагдадаггүй юм. Үрэһэ хүрэнгээ таряа хурьалгын үедэ, хүйтэнһөө урид хаажа, сэбэрлэжэ дүүргэдэг гээшэбди.

Хүрэнгын оро̄оһо сэбэрлэдэг звенонууд 1 классай үрэһэ хаабал, салин дээрээ 70 процент нэмэлтэ түлбэри абана. Харин II классай үрэһэнэй түлөө 50 процент нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг.

Жэл бүри баян ургаса ургуулхын тула үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэнэбди. Манай колхоз жэлдээ сабшалан дээрэ, пропашной ургамалнуудай поли дээрэ 18—20 мянган тонно наг шэбхэ гаргана. Тиихэдэ тарилгын газарта 370—380 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдана. Нёдондо бидэ анха түрүүшынхиеэ 150 тонно аммиагай уһа оруулаа һэмди. Харин байгша ондо энээниие хоёр дахин ехээр оруулха хараатайбди.

Мүнөө колхоздомнай 1276 гектар уһалагдадаг таряалан бии. Энэ газар 4—5 хүнһөө бүридэһэн хэдэн звенодо, тус бүрэ 100—120 гектараар даажа абаад уһална. Эдэ звенонуудай гэшүүд түлөөрэе ургасын гараһаар абадаг юм. Түхэреэн суудхын туршада һайнаар уһалхада гектарай 25—26 центнер таряан хуряагдана.

Абаһаар харахада, оро̄оһото ургамалнуудые тарихада гаргашань пилээд ехэ шэнгээр үзэгдэдэг. Гэбэшье баян ургасын абтахада өөрынь үнэ сэн хямда байдаг. Жэшээлбэл, 1973 ондо дунда зэргээр гектарай 19.3 центнер таряан хуряагдаа һэн. Теэл центнер таряанай өөрынь үнэ сэн 5 түхэриг 49 мүнгэтэ болоо гэхэ гү, али колхоздо ехэхэн сэбэр олзо оруулаа бэлэй.

ОГОРОДОЙ болон силосэй, хартаабхын, куузикын тогтууритай баян ургаса хуряажа, овощ, хартаабха, малай шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абахын тула колхоздоо тусхай звенонуудые байгуулһан байнабди. Тиигэжэ ажахыдамнай кукурузашадай 4, хартаабхашадай 3, куузику ургуулагшадай 12, огородшодой 2 звено эмхидхэгдэжэ, тус тустань хэрэгтэй машина техникэ, зэр зэмсэгүүд болон элдүүрилхэ газарынь даалгагдажа үгтөө юм. Иигэжэ ажалыень эмхидхэхэдээ, звеногой гэшүүдэй түлөөһыень мүн лэ урдынхиһаа хубилгажа, абтаһан ургасын

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Хабарай тарилгын хүдэлмэриин халуун хаһа газаа орежо ерэбэ. Хүдөө ажахын энэ шухала кампаниие эмхи гүримтэйгээр, түргэн шамдуугаар, агротехническэ эгээл һайн саг соо дүүргэхэ хэрэгтэ бэлэдхэл Кабанскын аймагта үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Энэ шухала хэрэгтэ зорюулагдан, аймагай механизаторнуудай зүблөөн һаяхан зарлагдаба. 1973 оной социалис уялгануудай дүүргэлтын дүнгүүд ба табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ газар таряалангай продуктнуудые бүри ехээр абаха зорилгонууд тухай асуудалаар Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник А. И. Поволоцкий элидхэл хэһэн байна.

Механизаторнуудай ... гай зүблөөн дээрэ ... райкомой нэгэдэхи сек... А. С. Берещинов үгэ ...

Зүблөөндэ хабаадагша... магай бүхы механизат... дые уряалһан хандалга... лан абаа.

А. КЛЮЧЕР...

ДЕПУТАДАЙ ҮДЭР

Улаан-Үдэ хотодо гор[одс]кэй депутадай үдэр [үн]гэргэлгэ заншалта болохой. Үсэгэлдэр Сове[д]үүдэй байшангай конфе[ре]нц-зал соо депутадай [у]ужэтэ үдэр болоо. [Эн]дэ Улаан-Үдын горсо[в]эдэй, Советскэ, Железнодорожно районуудай соведүүдэй депутадууд [ху]дарба.

Депутадуудай үмэнэ [гор]соведэй гүйсэдкомой [т]үрүүлэгшын нэгэдэхи [орл]огшо нүхэр Мульчен[ко] городой гэр байрын, [ко]ммунальна ажахын, [...] зоной ажаһуудал [хан]галтын, худалдаа [на]йманай, һургуулинуу[д]ай, эмнэлгын эмхи зур[гаа]нуудай барилгануудай [ту]хай тухай, мүн респуб[ли]кын МВД-гэй паспорт[н]а таһагай начальник [нүх]эр Рубин парспортна [ду]рим тухай хөөрэжэ [үгэ]бэ.

Депутадууд һонирхоһон [асу]удалнуудтаа дэлгэ[рэн]гы харюу абаа.

Манай корр.

ВЛКСМ-эй

XVII СЪЕЗД

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Нүхэр Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «Ангарстрой» гэжэ барилгын управлениин 219-дэхи барилга-хабсаралгын поездын бригадир Виктор Лакомовой нэрые түсэбтэ табан жэлэй залуу геройнуудай дунда дурдаа һэн. **В. И. Лакомов** эндэ үгэ хэлэхэдээ, найман жэлэй урда тэрэ ВЛКСМ-эй XV съезддэ иимэ телеграмма ороһон юм гэжэ һануулаа. Хребтовая — Усть-Илимская гэжэ түмэр замай барилгын эхилһэн тухай тэндэ мэдээсэгдээ һэн. Мүнөөдэр түрүү барилгашан иигэжэ элидхэбэ: Комсомолой хүсөөр тэрэ харгы баригдаад, коммунизмын аша туһада хэрэглэгдэжэ байна.

Эдэ үгэнүүдыень съездын делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар, «Бэрхэнүүд лэ гээшэт!» гэһэн үгэнүүдээр угтаба.

ВЦСПС-эй секретарь **Л. А. Землянникова** үгэ хэлэхэдээ, профсоюзуудай ба комсомолой хамтадаа бүтээдэг хүдэлмэри тухай хөөрөө. Профсоюзай комитедүүдэй комиссинуудай хүдэлмэридэ комсомолой түлөөлэгшэдые элсүүлэн, мүрысөө эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ хэрэг эдэнэртэ даалгаха шухала гэбэ.

Техническэ мэргэжэл шудалхын түлөө хүдэлөөе залуушуулай дунда дэлгэрүүлхэ шухала байһанда оратор анхаралаа хандуулба. Профсоюзай клубууды, соёлой байшангууды, ордонуудые энэ хүдэлмэридэ улам үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Латвиин залуушуулай алдарта ажал хэрэгүүд тухай республикын комсомолой ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **А. К. Плауде** хөөрэбэ. Хэдэн зуугаад комсомолшууд, залуу хүдэлмэришэд, колхознигууд түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргээ. Комсомол-залуушуулай түрүү коллективүүд түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэнхэй.

СССР-эй гэгээрэлэй министр **М. А. Прокопьев** үгэ хэлэхэдээ, ВЛКСМ-эй XVI съездһээ хойшо ургажа байгаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэг улам һайжаруулхын тула партиин, Совет правительствын даалгабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ горитой амжалтанууд туйлагдаа гэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй турша соо найман ба арбан жэлэй һургуулинуудые хэдэн арбаад миллион хүн дүүргэһэн байна.

Һуралсалай программанууд саг үргэлжэ нарижуулагдан һайжаруулагдана. Һуралсалай шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэнэ. Түсхайлан хэлэбэл, һургуулиинхидые ажалаар хүмүүжүүлхэ гүрим дэлгэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Москвада, Ленинградта, Киевтэ, Магнитогорскдо һургуулинууд хоорондын центрнүүд эмхидхэгдээд, предприятинуудай туһаламжаар үйлэдбэриин шухала хэрэгсэлнүүдтэй болоһон мастерскойнууд тэндэ нээгдэнхэй. Үйлэдбэриин мэргэжэл түгэс хүдэлмэрилэгшэд тэндэ заана.

Ажалһаа һамшангүй һураха гүрим дэлгэрүүлгэ ехэ удха шанартай. Мүнөө заочно, үдэшын һургуулинуудта, техникумүүдтэ хэдэн миллион хүн һурадаг. Эдэ һургуулинуудай хүдэлмэри улам һайжаруулха хэрэгтэ комсомолой эмхинүүд эдэбхитэйгээр туһална.

Съезднүүдэй ордоной үүжам зэнхэгэр зал дотор горнинууд хаяхинана, барабанай наярха дуулдана. Ордон заха зайгүй улаан галстугуудаар дүүрэшэбэ. Эндэ байгшад бултадаа һүүрһаа бодожо, комсомолой XVII съездые амаршалхаяа ерэһэн пионернүүдые нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтаа.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин туг баярай оршон байдалда зал дотор оруулба. Тэрэниие союзна республиканууудай түлөөлэгшэд — национальна гоё һайхан хубсаһануудаа үмдэһэн үхибүүд асаралсаа.

Пионернүүд өөрынгөө вожата, хүмүүжүүлэгшэ — комсомолдо рапорт үгэбэ. Эдэнэр «Хододоо бэлэмди!» гэһэн жагсаал доро пионернүүдэй бүтээһэн хэрэгүүд тухай 25 миллион эдир ленинецүүдэй үмэнэһөө шүлэгүүдээ, дуунуудаа найруулан элидхээ. Амжалтанууд, һуралсал, анхарал оролдолго, хүсэл бодол тухай тэндэнь хэлэгдэнэ.

Зал дотор нэрьемэ альга ташалган дахинаа нэжэгэнэбэ. Үдэр бүри, анхарал оролдолго табидагайнь түлөө, амгалан байдалай түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэгэйнь, үхибүүдэй амгалан түбшэнөөр һураха, ажаллаха, наадаха, оюун бодолоо гүйлгэхэ аргатай байһанай түлөө инаг Эхэ орондоо, түрэл партидаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневтэ баяр баясхалан хүргэнэ.

Комсомолой XVII съезд эдир ленинецүүдтэ захяатайгаар хандаба. Тэрэниие Ленинградай «Кировский завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй слесарь-хабсаргагша С. А. Агапов уншаа.

«Пионернүүдэй эмхиин туг дээрэ Ленинэй нэрэ бэшэгдэнхэй Ленинэй хоёр орден яларна. Революциин вождиин агуу нэрэдэ, Эхэ ороной үндэр дээдэ шагналнуудта хододоо хүрэмэ байгты! Ленинэй агууехэ хэрэгэй түлөө, коммунизмын түлөө тэмсэлшэд болохоор бэеэ бэлдэгты!» гэжэ захяа деторнь хэлэгдэнэ.

Хилын саанахи залуушуулай эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэхэдэ, съездын делегадууд ба айлшад хани халуунаар, үнэн зүрхэнһөө угтаба. Студентнэрэй уласхоорондын холбооной президент **Душан Улчак**, Венгриин коммунис залуушуулай холбооной Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Ласло Маротн**, Немец сүлөөтэ залуушуулай холбооной (ГДР) Центральна Соведэй нэгэдэхи секретарь **Эгон Кренц**, Корейн социалис ажалша залуушуулай холбооной Центральна Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **Ким Хын Вон**, Кубын залуу коммунистнуудай холбооной Национальна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Луис Орландо Домингес**, Монголой залуушуулай революционно холбооной Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Чойжилын Пурэвжав**, Польшын залуушуулай социалис холбоонуудай федерациин Главна Соведэй түрүүлэгшэ **Станислав Чосек**, Румыниин коммунис залуушуулай холбооной Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Ион Траян Штефэнеску** гэгшэд съездые амаршалаа.

ЧССР-эй залуушуулай социалис холбооной Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ **Индржих Поледник**, Югославиин залуушуулай холбооной конференциин секретарь **Бранислав Кртинич**, Франциин коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй Генеральна секретарь **Жан-Мишель Катала**, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ залуушуулай ассоциациин ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, Хо Ши Минэй залуушуулай арадай революционно холбооной секретариин орлогшо **Чан Ле Зунг**, Италиин коммунис залуушуулай федерациин национальна секретарь **Ренцо Имбени**, Гвинейн-Бисаугай Республикын залуушуулай ба спортын хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй комиссар **Аделино Нуньес Корейн** гэгшэд съездын делегадуудые мүн лэ амаршалба.

Гадаадын оронуудай делегацинууд Кремлиин ордон дотор сугларагшадай альга ташалгануудаар угтагдан, өөһэдынгөө эмхинүүдэй дурасхаалта бэлэгүүдые Ленинскэ комсомолой XVII съездэ барюулаа.

Залуушуулай һаналаа нэгэдэхэ уласхоорондын үдэртэй дашарамдуулан, дэлхэйн залуушуулда хандаһан бэшэгые съезд бүгэдын дуугаар баталан абаба.

Энээгээр мүнөөдэрэй заседани дүүрээ.

***

Һаналаа нэгэдэхэ уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан митингнүүд ниислэл хотын, Москва шадарай олон тоото предприятинууд, эмхи зургаануудта апрелиин 24-нэй үдэшэ болобо. Эдээндэ ВЛКСМ-эй XVII съездын делегадууд, айлшад хабаадаа.

(ТАСС).

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

[З]ОРИЛГОНУУДАА БЭЕЛҮҮЛЭН [У]ГТАХАБДИ

СССР-эй наймадахи зар[лал]ай Верховно Соведэй [һунг]алтын болоһоор дүрбэн [жэл] үнгэрбэ. КПСС-эй [XXIV] съездын түүхэтэ [ши]идхэбэринүүдые, партиин [ЦК]-гай шухала шухала до[куме]нтнүүдые бодото хэрэг [дээ]рэнь бэелүүлэн, Захаа[мин]ай аймагай нютагай Со[ведү]үд ажал ябуулгаяа улам [һайж]жуулан һайжаруулжа, [ажах]ын ба соёлой байгуу[лал]тада энэ үе соо зарим [ехэ] амжалта туйлаа гээд [тэм]дэглэмээр. Соведүүдэй [сесси]нүүд ба гүйсэдкомуу[дай] заседанинууд дээрэ үй[лэдб]эри ба соёл-гэгээрэл [...] ехэ онсо удха шанар[тай] асуудалнууд харагда[жа] зүбшэгдэдэг болоо.

[Т]абан жэлэй түрүүшын [гур]бан жэл соо продукци [худа]лдаха түсэбөө аймагай [пред]приятинууд 102,5 про[цент] дүүргэһэн байна. Ажа[хые] бүтээсэ дээшэлүүлхэ, [про]дукциин өөрын үнэ [хямд]аруулха талаар гори[той] алхам хэгдээ. Энэ үе [соо] предприятинуудта шэнэ [тех]ника түхеэрэлгэ тодхогдоо, [...] эрдэм наукын үндэ[һэн] эрхилхэ 270 хэмжээ [ар]га үйлэдбэридэ нэбтэ[рүүл]эгдээ. Урлан нари[...]гын 1570 мэдүүлгэ [...]гдажа. 3.780 мян[ган] түхэриг алмаха арга [бол]оһон байна.

[А]ймагай предприятинуу[дай] эгээл томонь болохо [Жидын] вольфрам-молибде[ны] комбинадай коллектив [энэ] үе соо һайнаар хүдэлжэ, [1971]—1973 онуудай түсэб[тэ] даабаринуудые амжалта[тайг]аар дүүргэжэ шадаа. [Тэ]рэгшэ үе соо комбинад[та] шанаржуулгын шэнэ [...]ка, бусад объектнүүд [бари]гдажа, ашаглалгада [оруул]агдаа.

[Ай]маг дотор шэнэ барил[га]ар хэгдэдэг болонхой. [Тэр]эһэн үе соо аймагай [ту]б Закаменск хотодо 8300 [дүрб]элжэн метр, хүдөө ню[та]гта 1952 дүрбэлжэн [метр] гэр байра ашаглалга[да] оруулагдаһан байна. Соё[лой] табан шэнэ байшан, [...] дунда һургуули, соёл[ой] бусад олон бай[шан]гууд баригдаа, Тиихэдэ [...] малай томо 4 байра, [...]шахан таргалуулха 11 [...], хонидой 6 дал, тэ[...] буйлуулха 3 цех бод[...].

[Сов]хозуудай ажахын үйлэдбэ[ри]ые улам түргэдхэхэ, адуу[н] малда бардам хүрэхэ [...] бэлэдхэхэ, мал ажал[...]дэ хүдэлмэри онь[...]уулха талаар ехэхэн [анх]аргдэбэ. 1970 онһоо [...] аймагай ажахынууд [...]130 трактор, оросһо [...] 58, силосэй урга[...] хуряаха 22 комбайн, [...] автомашина ба хүдөө [...] бусад олон техникэ [...] байна. 2670 гектар [...] газар элдүүрилэгдэжэ, [...] болгогдоо, 2435 [...] сабшалан үндэһөөрөө [...] уулагдаа.

[...] бүтэдын ашаар ай[магай] совхозууд 1971—[1973] онуудта гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа 104,7 процент, һү — 109, нооһо — 101,1 процент дүүргэһэн байна. Адууһа малай тоо толгой нилээд олошоруулагдаа. 1970 онойхитой сасуулжа харахада, үнеэн бүриһөө 291 килограмм һүн нёдондо ехээр һаагдаа, гүрэндэ тушаагдадаг малай толгой бүриин шэгнүүр 33 килограммаар дээшэлһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, аймагай ажалшад 1974 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгүүдые харахада, ажалшаднай хэлэһэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна гээд тэмдэглэхээр. Квартал соо промышленна продукци худалдаха түсэб 104,7 процент, валовой продукци гаргаха даабари 102,4 процент дүүргэгдээ. Аймагай предприятинуудай дундаһаа һүнэй ба пивын заводууд бултанһаа һайн дүнгүүдтэйгээр квартал түгэсхэбэ.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд баһал һайн дүнгүүдтэй. Квартал соо гүрэндэ мяха тушааха түсэб 111, һү — 103 процент бэелүүлэгдэһэн байна. Нэгэдэхи кварталай туршада гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 351 килограмм болоо. Мүнөө совхозуудай малшад, механизаторнууд үбэлжэлгые эмхитэй үнгэргэжэ, газар таряалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һара соо хэгдэхээр хараалагдаһан бүхы хүдэлмэреэ амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна.

Ажалшадые соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай ба һуудал байдалай талаар хангалгые һайжаруулха хэрэгтэ нилээд урагшатай ажал ябуулагдадаг болонхой. Совхозуудай малшад 370-аад байрада, холын нютагуудта ажалладаг юм. Илангаяа зунай сагта ажахынуудай түб һууриһаа 80—90 километр газарта тэдэнэр ажаллана. Тэдэниие бүхы талаарнь һайнаар хангаха гээшэ хүнгэн бэшэ хэрэг гэжэ ойлгосотой. Тиимэһээ 1972 оной намарһаа эхилжэ, малшадай хэрэглэмжые комплексноор хангаха асуудал шиидхэгдэжэ эхилээ һэн. Комплексно бригадада лектор-хүтэлбэрилэгшэ, соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд оролсоно. Тиимэ бригада һарадаа нэгэ дахин тусхай графигай ёһоор малшадта ошодог заншалтай. Хангалгын бригадын ерэхэдэ, малшад хүндэтэй айлшад мэтээр угтадаг болоо.

Аймагай промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үнгэрэгшэ үе соо туйлаһан эдэ амжалтануудта нютагай Соведүүд, депутадууд өөһэдынгөө горитойхон хубитые оруулалсаһан байна. Аймагай Соведүүдэй ажал ябуулгые саашадань һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, «СССР-тэхи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудай дүрим тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Хуулиие бодото байдал дээрэ бэелүүлхэ талаар аймаг дотор һүүлэй 2—3 жэлэй туршада нилээд ажал ябуулагдаа, энэ ажалнай саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Соведүүдэй сесси, гүйсэдкомуудай заседани дээрэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэ байха ёһотойшье. Ушарынь юуб гэбэл, ямар нэгэн асуудалай хэр зэргээр бэлдэгдэһэнһээл тэрэниие зүбшэн хэлсэхэ, зүб шиидхэбэри абаха хэрэг дулдыдана ха юм. Зүбшэгдэхэ асуудалнуудые бэлдэлгэдэ саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд, депутадууд, арадай ажахын мэргэжэлтэд олоор хабаадуулагдана. Тиихэдэ шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ республикын дээдын зурганнуудай түлөөлэгшэд уригдадаг болонхой.

Һунгагшадай үгэһэн захяануудые бэелүүлхэ асуудал гүйсэдкомуудай саг үргэлжын хиналта, шалгалтада абтанхай. Анха түрүүлэн тэдэ захилнуудынь бүлэг-бүлэгөөр согсологдожо, Соведүүдэй сесси дээрэ баталагдана. Тэдэнэй дүүргэлтын ябаса тухай һунгагшадта мэдээсэгдэжэ байдаг юм. Аймагай, городской ба сомсельсоведүүдэй депутадууд өөһэдынгөө ажал хэрэг, Соведүүдэй ажал ябуулга тухай жэлдээ хоёр дахин һунгагшадайнгаа урда тоосодог заншалтай болоо.

Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгые саашадань һайжаруулха тухай парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула манай аймагай Сагаан-Мориной, Утаата-Далахайн, Санагын сомоной, Хамниин сельскэ Соведүүд һүүлэй жэлнүүдтэ һайнаар хүдэлдэг болоо. Эдэ Соведүүдэй сесси, гүйсэдкомойнь заседани саг соогоо зарлагдажа, ажахын ба соёлой байгуулалтын шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, аймагаймнай нютагай Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай ажал ябуулга жэгдэ һайнаар табигданхай гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим гүйсэдкомуудай эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар табигданхай, сесси ба заседанинууд дээрэ тодорхой бэшэ шиидхэбэри абтана. Зарим депутадууд ажал хүдэлмэридөө харюусалга багатайгаар хандана. Соведүүдэй баталан абаһан шиидхэбэринүүд заримдаа хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэдэг байха юм. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа хараадаа абажа, саашанхи ажалаа һайнаар эмхидхэн ябуулха зорилго аймсоведэй гүйсэдком урдаа табина.

Совет ороной засаг түрын дээдын органой — СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгэ аймаг доторнай үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа эхилбэ. Һунгуулиин округной комиссинуудта түлөөлэгшэдые дэбжүүлхэ суглаанууд эмхитэйгээр үнгэрөө. Аймагтамнай 33 агитпункт, залуу һунгагшадай хэдэн клуб эмхидхэгдээд, һунгагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Агитпунктнуудые даагшанараар дүй дүршэлтэй хүнүүд томилогдонхой.

Манай аймагай промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй хоёрдохи кварталда харюусалгатай зорилго урдаа табинхай. Тэрэнээ болзорһоонь уридшалан дүүргэжэ, амжалтануудаа бүри арьбадхан, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые угтахын түлөө бухы ажалшаднай тэмсэжэ байна.

К. ШУРЫГИН,
Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН 1-дэхи поликлиникын клиническэ лабораториин коллектив коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэтэй юм. Врач-клиницист Агнесса Ивановна Андреева, техник-лаборантнууд Ксения Рафаиловна Брыжаха, Надежда Степановна Хамахаева, Таисия Терентьевна Агафонова гэгшэд энэ лабораторидо хорёод жэлдэ хүдэлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техник-лаборант К. Р. Брыжаха.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Номой таг ХУУДАҺЫЕНЬ

ИРАЖА ҮЗЭХЭДЭ...

«КПСС-эй ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ АСУУДАЛНУУД». (Москва, Политиздат, 1973 он) гэһэн документнүүдэй суглуулбари манай библиотекын библиографиин таһагта оробо. Энэмнай хоёрдохи, нэмэгдэһэн суглуулбари гээшэ. Түрүүшын суглуулбари 1972 ондо хэблэлһээ гараһан байгаа. КПСС-эй XXIII, XXIV съезднүүдэй тогтоолнууд ба резолюцинууд, тэрэшэлэн КПСС-эй Центральна Комитедэй 1965 онһоо 1973 он болотор гараһан шиидхэбэринүүд тус суглуулбарида оруулагдаба.

Тус суглуулбари партийна эдэбхитэдтэ, пропагандистнуудба агитаторнуудта, ниитын эрдэмэй багшанарта, үзэл суртаалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан байна.

Суглуулбари иимэ дүрбэн бүлэгһөө бүридэнэ: «Партиин съезднүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй тогтоолнууд», «Пропаганда ба агитациин асуудалнууд», «Эрдэм наука ба соёл культурын асуудалнууд», «Хэблэлэй, ном хэблэлэй, телевидени ба радио-дамжуулгын асуудалнууд».

«КПСС-эй үзэл сурталай асуудалнуудай» суглуулбари хадаа Совет ороной ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар манай партиин бэелүүлһэн асари ехэ ажал хүдэлмэриие харуулна. Гэхэтэй хамта, манай орондо шухала удха шанартай үйлэ хэрэгүүд — Агуухэ Октябриин Социалис революциин 50 жэлэй ой, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой, РСДРП-гэй II съездын 70 жэлэй ой тухай материалнууд эндэ оруулагданхай.

Тус суглуулбари КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагаар бэлдэгдээ.

«АРАДАЙ ХИНАГШЫН СПРАВОЧНИК» (М, 1973 он) манай таһагта мүн лэ оробо.

Арадай хиналтын комитедүүд, бүлэгүүд ба постнууд гүрэнэй түсэбүүд ба даабаринуудые дүүргэлтын ябасые саг үргэлжэ хинаха, нөөсэ, арга боломжонуудые элирүүлхэ хэрэгтэ туһалха, дутуу дундануудтай тэмсэхэ ёһотой.

Энэ хиналтые яажа үшөө ашаг үрэ ехэтэй болгохо тухай тус справочник соо дүүрэн харюу үгтэнэ. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд, арадай хиналтын органуудай хүдэлмэрилэгшэд зүбшэл заабари үгэбэ.

Тус справочнигай м[атериал]нуудһаа арадай хинагшад хиналта эмхидхэхэ талаар шухала асуудалнуудта харюу абаха байна.

М. ДОНДУБОН,
А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын библиограф.

УРАН ГАРТАНАЙ БҮТЭЭЛНҮҮД

Һурагшадай хабарай амаралтын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотодо багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институтдта хүдөө нютагуудһаа, тосхонуудһаа ерэһэн хүнүүд ехэ багагүй үдэр бүхэндэ олон байба. Тэдэнэй дунда һурагшадшье, студентнэр болон багшанаршье эхэ, эсэгэнэр болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдшье бии һэн. Тэдэнэр хото, аймагуудай һургуулинуудай һурагшадай бүтээһэн олон ондоо гоё һайхан юумэнүүдые һонирхон байжа харабад.

Энэ хадаа жэл бүри үнгэргэгдэдэг республикын һургуулинуудай һурагшадай уран һайханай; уран зурагай, модо һиилэлгын, түмэрөөр дархалалгын, угалза нэхэлгын, нэгэ үгөөр хэлэбэл, «Уран гартан» гэһэн кружогойхидой ажал хүдэлмэри харуулһан «Эдиршүүлэй уран бүтээл» («Творчество юных») гэжэ нэрэтэй харалга (выставкэ) болоно бшуу даа.

Выставкэ харагшад үхибүүдэй уран гараар бүтээгдэһэн элдэб янзын хэрэгсэлнүүд тухай һанамжануудаа бэшэбэд.

Үхэрэй, хүсын эбэрнүүд дээр һиилэн, хюрөөдэн хэгдэһэн эрэ тахяанууд, алтан загаһан, бүргэд бэгсэргэ... Хоёр талаадаа сагаан мүнгөөр, шара гуулияар угалзатуулан шэмэглүүлэгдэһэн эбэрнүүд, модондо һиилэгдэн хэгдэһэн «Мазай үбгэн», дууша, хатарша баабгайнууд, шандаган, загаһашан үбгэн гэхэ мэтэ... «Сувенирэй фабрикаһаа нэгэшье дутахагүй хэрэгсэлнүүд» гэжэ тэдээн тухай харагшад бэшэбэд. Тэдэниие Хэрэнэй интернат һургуулиин «Уран гар» гэһэн кружогойхид бүтээгээ.

Түнхэнэй аймагай Толтойн, Горхоной дунда һургуулинууд баһашье һонирхолтой экспонадуудые асараһан юм. Һурагшад Р. Бирбаева, Д. Замбалов, В. Бандеев, С. Бузаев, Д. Багатуев, Д-С. Манзаев, Ю. Зарбактаев, Ю. Улахаев, Ю. Э. Хандиров гэгшэдэй хэһэн бүтээлнүүд ехэ һонирхолтой.

Улаан-Үдын аймагай Сотниковой найман жэлэй һургуулиин һурагшадай хэһэн хэрэгсэлнүүд выставкэ харагшадай мүн лэ ехэ анхарал татаба. Энэ һургуулиин уран гартан багша Николай Алексеевич Осодоевой хүтэлбэри доро һүүлшын жэлнүүдэй туршада яһалал амжалтатайгаар хүдэлнэ. Тэдэнэр һуралсалайнгаа мастерской соо хэшээлнүүдэйнгээ һүүлдэ сугларжа, элдэб янзын юумэнүүдые модоор, түмэрөөр, сааһаар, шэлээр урлан хэдэг. Мүнөө тэдэнэр энэ харалгада зарим хэрэгсэлнүүдээ асаржа харуулаа. Тэдэнэйнь дунда илангаяа Л. Загузин, В. Дульская, В. Б. Саганов, С. Черниговский, С. Поленышев, С. Ващенко, С. Минеев, Володя болон Валя Чуклановтанай хэһэн юумэнүүд (модон дээрэ һиилэһэн зурагууд, тоһон, үһан шэрээр зурагдаһан зурагууд) магтаалда хүртэмөөр.

Баргажанай аймагай Усть-Баргажанай дунда һургуулиинхид мүн олон хэрэгсэлнүүдээрээ харагшадые гайхуулбад. «Байгал» далай», «Гэсэр» үльгэрэй Лобсоголдой, «Загаһашад», «Ашаатай хүдэлмэришэн» — модоор хэһэн, сагаан сан түмэр дээрэ угалзатуулан бүтээһэн «Зунай үдэр», «Амаралта» гэжэ зурагууд, элдэбын хадааһануудаар хэһэн «Буха» гэжэ барельеф, бүтээгдэһэн онсо үнгэтэй һиихэнүүд, акварелеэр зураһан зурагууд ехэ һонирхолтой байба.

Сэлэнгын аймагайхид, илангаяа Ново-Селенгинскын пионернүүдэй байшан, мүн һайн гэгшын экспонадуудые харуулбад. Ново-Селенгинскын һурагшадай гараар сагаан сан түмэр дээрэ шадамараар бүтээгдэһэн зурагууд, 6-хи классай Бальжиев Баирай һолоомоор хэһэн «Хандагайнууд» гэһэн мозаика, 10-хи классай Поспелов Володиин модон дээрэ һиилэһэн «Орохо наранай элшэнүүд» ба бусад бүтээлнүүд болоно. Энэ аймагайхид хори гаран нэхэмэл юумэнүүдые модон, түмэр дээрэ һиилэгдэһэн душэ гаран экспонадуудые асаржа харуулба. Аймагайнь олон һургуулинуудта нэхэлгын, «Уран гар» гэһэн, түмэр дархалгын кружогууд хүдэлнэ.

Кабанскын аймагай Нюхскэ найман жэлэй, Выдринэй, Ойморой, Кабанскын дунда һургуулинууд энэ харалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Харалгын жюри Лена, Валя, Люба Иппатовтанай, Люба Маньковагай, Люба Ануфриевагай, Люда Никитинагай, Алла Леликовагай ба бусадай хүдэлмэринүүдые һайшааба. Дурдагдаһан аймагай олон һургуулинууд харалгада хабаадалсажа, олон экспонадуудые харуулбад.

Захааминайхид гансал аймагайнгаа пионернүүдэй Байшангай кружогойхидой хүдэлмэри харуулжа, энэ харалгада хабаадалсабад. Тэдэнэйнь дунда илгаран харагдахаар юумэнь гансал В. Богдановай «Намар», «Тосхоной хажуу талада» гэһэн акварелеэр зураһан зураг байба. Үсөөхэн, ахирхан экспонадууд гээшэ даа. Энэ аймагай һурагшад, үхибүүд уран гараар, ухаан бодолоор бусадһаа дутуу болоо юм гү? Үгы ааб даа! Олон һургуулинуудтань уран гартанай кружогууд хүдэлнэ. Теэд тэдэнэрэй хүдэлмэри хүн зондо харуулагданагүй бшуу.

Үхибүүдэй ажал хүдэлмэри, бүтээһэн юумэнэй выставкэ эмхидхэжэ, урагшань амжалтатайгаар ябуулхаһаа байха, тэдэнэй уран гараар ухаан бодолоор хэгдэһэн юумэнүүдые, хэрэгсэлнүүдые мүртэй тоодоггүй ушарнууд гарана. Энээн тухай иимэ баримтанууд эли тодоор хэлэнэ: республикымнай хүдөөгэй 19 аймагуудһаа энэ выставкэдэ гансал 10-иинь хабаадалсаа. Зэдын, Яруунын, Хяагтын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй аймагууд энэ выставкэдэ хабаадалсаагүй. Тиихэдэ Прибайкалиин, Хойто-Байгалай, Баунтын, Ахын, Улаан-Үдын аймагуудай үсөөн һургуулинууд хабаадалсаа: Улаан-Үдэ хотын интернат һургуулинуудта ямаршье кружогуудай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ арга боломжонууд дүүрэн бии, теэд тэндэһээ нэгэшье экспонат эндэ харуулагдаагүй.

Иимэ байдал юун тухай харуулнаб гэхэдэ, республикын выставкэ үнгэргэхэ тухай гүрим аймаг бүхэндэ болзортонь эльгээгдэбэшье һаань, зарим аймОНО-гой хүдэлмэрилэгшэд, һургуулинуудай, пионернүүдэй байшангуудай, үхибүүдэй саадуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ ямаршье харюусалгагүйгөөр хандаа.

Гэбэшье В. И. Ленинэй нэрэ комсомолой, пионеридэ үгтэһөөрнь, Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ жэлэй республиканска выставкэ һайнаар, амжалтатайгаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо модоор, түмэрөөр дархалгын (хэб сохилгын), модо һиилэлгын кружогуудай хүдэлмэринүүд илангаяа олоор, һайнаар харуулагданхай.

Харалгын жюри иимэ дүн гаргаа: аймагуудай дунда нэгэдэхи һуури — Түнхэнэй, 2-хи — Кабанскын, 3-хи — Улаан-Үдын аймагуудта, дунда һургуулинуудай дунда — 1-хи һуури Хэрэнэй интернат һургуулида, хоёрдохи — Усть-Баргажанай, гурбадахи — Толтойн һургуулинуудта, найман жэлэй һургуулинуудай дунда 1-дэхи һуури — Сотниковой, 2-хи Нюкскэ, 3-хи — Бэшүүрэй һургуулинуудта, пионернүүдэй байшангай дунда — 1-хи һуури — Ново-Селенгинскын, 2-хи — Загарайн, 3-хи — Захааминай пионернүүдэй байшангуудта олгогдобо.

Кружогуудай эдэбхитэй хүтэлбэрилэгшэд, олон эдиршүүд хүндэлэлэй грамстануудаар шагнагдабад.

Выставкын эгээ һонирхолтой, һайн экспонадуудынь шэлэгдэн абтажа, саашадаа республикын һургуулинуудай музей соо табигдаха болобо.

М. МАДАЕВ.
Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ

БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

ГАВАНА. Олоной хабаадалгатай воскреснигүүд — социализм байгуулжа байгаа Кубын онсо щэнжэнь болоно. Фабрика, заводуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон студентнэр, революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй солдадууд хүдэлмэриин һүүлээр түлөөһэгүйгөөр хүдэлжэ, национальна экономикынгоо хүгжэлтэдэ горитой туһа хүргэнэ.

Воскреснигүүд — бүгэдэ арадай хэрэг. Тэрээндэ хэдэн зуу мянган кубинецүүд хабаадана. Тэдэнэр хото, городуудай, һуурин тосхонуудай гудамжануудые болбосон түхэлтэй болгоно, байрын гэрнүүдые барилсана, ургаса хүряалгада туһална.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ паркын, «Латино-Американо» гэжэ стадионой барилгада ниислэлэй ажалшад ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадаһан байна. Гавана провинциин мянгаад зон мүнөө суббото, воскресениин үдэрнүүдтэ хүдөө нютагуудай ажалшадта овощой баян ургаса хуряахадань туһална.

«ЗУУН МЯНГАТАНАЙ» ХҮДЭЛӨӨН

БРАТИСЛАВА. Словакиин Социалис Республикын предприятинуудта «зуу мянгатанай» хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Жиарнад-Гроном хотодохи словак национальна восстаниин нэрэмжэтэ заводой инженер Маршалек иимэ хүдэлөө үүсхээ. Табадахи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула инженер, техник, мастер гү, али хүдэлмэришэн бүхэн 100.000 кроной ашаг олзо оруулмаар урлан наринжуулха, ухаалан зохёохо дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилго табинхай.

Словакиин станок бүтээгшэдэй, металлургическа заводуудай «зуун мянгатанай» ээлжээтэ конференци һаяхан Дубница хотодо болоо. Промышленностиин эдэ һалбаринуудай предприятинуудта мянганһаа олон «зуун мянгатан» бии юм. Тэдэнэрэй дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй үндэһөөр, нёдондо жэл 131 миллион кроной ашаг олзо ороһон байха юм.

АШААНАЙ КОНТЕЙНЕРНҮҮД ОЛОШОРНО

БЕРЛИН. 1971 онойхитой сасуулхада, уласхоорондын ашаанай контейнернүүд ГДР-тэ 3 дахин олон болоо.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хоорондо нэгэ янзын транспортна харилсаа бии болгохоор хараалһан социалис ёһоной экономическа холбооной нэгэдхэмэл программын ёһоор Балтиин далай шадархи Росток гэжэ портые (ГДР) Дечинтэй (ЧССР) холбохо ашаанай контейнернүүдэй түмэр замай уласхоорондын түрүүшын лини 1972 ондо нээгдээ һэн. Тиигэһэнэй һүүлээр жэлэй үнгэрхэдэ, Берлин — Москва, Берлин — Познань — Варшава гэһэн маршрудуудаар иимэ контейнернүүд ябажа эхилээ. Будапешт — Белград гэһэн аса һалаатай Прага — Будапешт — Бухарест — Софи гэжэ лини һаяар ашаглалгада оруулагдажаа байна.

ГДР-тэ мүнөө 10 мянган контейнерэй парк бии болонхой.

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

БЭҺЭЛИГ, ҺИИХЭ БА БУСАД

Эртэ урда сагһаа эхилжэ, буряад угсаатан алта, мүнгөөр дархалжа, элдэб гоёлтопуудые, бэлэгүүдые хэдэг байһан заншалтай. Тиихэдэ модо һиилэжэ, янза бүриин ан гүрөөлэй, шубуудай дүрсэнүүдые хэдэг байгаа. Захааминай аймагта уран дархашуул угаа олон байһан юм. Республика дотороо мэдээжэ болоһон Долгор Логиновагай алта, мүнгөөр хэһэн олон тоото гоё һайхан бүтээлнүүд Москвада болоһон декадануудай үедэ харуулагдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг бэлэй.

Теэд... алта, мүнгөөр дархалдаг хүнүүдэй олонхинь үндэр наһатай боложо, жэл ошохо бүри үсөөржэ байна ха юм. Буряад яһатанай энэ заншалта болоһон хэрэгые һэргээхын тула Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта тусхай багахан цех нээгдэһэн байгаа. Тэрэ цехэй хүдэлжэ эхилһээр хэдэн һара үнгэрөө.

Анха түрүүлэн цехэй хүдэлмэрилэгшэд хуһанай үйһөөр түйсэнүүдые, модон халбагануудые хэжэ эхилээ. Тиигэһээр байтараа эхэнэрнүүдэй һиихэ, бэһэлиг, бугааг бүтээжэ захалаа. Эрэшүүлэй самсын хамсыгай запонканууд, эбэрээр бүтээгдэһэн рюмкэнүүд, хүндэтэ хүнүүдтэ бэлэглэхэ мүнгэлэгдэмэл хутагаханууд болон бусад һонирхолтой зүйлнүүд энэ цехтэ хэгдэдэг болонхой.

Энэ цехтэ алта, мүнгөөр элдэб гоёлтонууд ба сувенирнүүдые хэдэг гурбан уран дархашуул — Герман Хонходоров, Юрий Лупсанцыренов, Геннадий Налханов гэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэй хоёрынь — Ю. Лупсанцыренов, Г. Налханов гэгшэд Захааминай аймагай Бүргэ нютагай мүнгэшэ дархан Бато-Мунко Тубчиновай шабинар байжа, урлалгын нюусада һураһан байгаа.

— Цехтэмнай бүтээгдэһэн зүйлнүүд түргэхэн лэ наймаанда гарашадаг байна. Худалдан абагшадһаа гомдол ороногүй. Эбэрээр бүтээгдэһэн рюмкэнүүдые, модон халбагануудые, мүн бусад зүйлнүүдые Улаан-Үдын магазинуудта үнгэрэгшэ жэлдэ эльгээгээ бэлэйбди. Бидэнэр продукциингаа шанар һайжаруулхын тула ехэ оролдолго гарганабди, — гээд арадай үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг цехэй начальник Иван Абрамович Тугаринов энеэбхилэн хөөрөө һэн.

Манай корр.

АМАРАЛТАЯА... ГАЗАР ДОРО

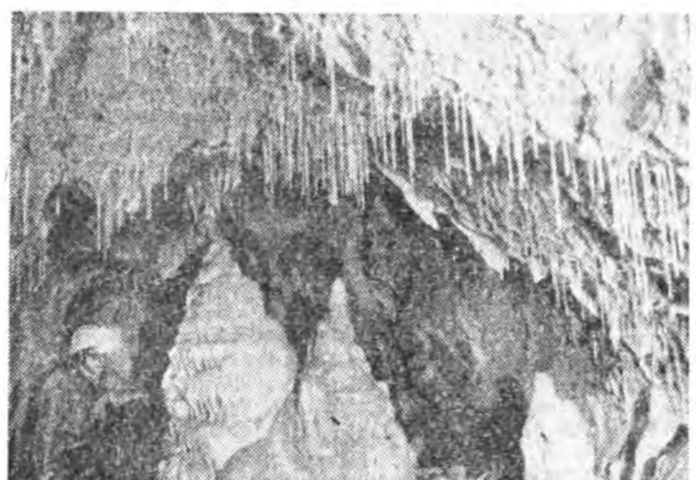

Красноярай хизаарай Саяанай уулануудтахи Лысанска агы нүхэн байгаалиин үзэсхэлэн һайхан, өөрсэ шухаг бүтээл гэжэ тоологдодог юм. Энээнэй дээдэ дабхараарнь газар дорохи гол урдадаг, харин хоёрдохи дабхартань газар дорохи «ордоной» залнууд байдаг.

Гансал үбэлэй сагта гү, али хабарай эхеэр агы нүхэнэй үзэсхэлэн һайхан дээдэ дабхартань орожо болоно. Энэ үедэ газар дорохи голой уһан бага байдаг. Тиимэһээ уһанда ородог тусхай костюм үмдөөд гү, али резин онгосоор тэрэнние гаталжа болоно.

Сибириин спелеологууд олон жэлэй турша соо амаралтаяа эндэ үнгэргэжэ байнхай. Элдэб наһанай, ондоо мэргэжэлтэй хүнүүд экспедицинүүдэй бүридэлдэ ороно. Гэбэшье шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ хүсэл эрмэлзэл тэдэнние нэгэдүүлнэ.

Лысанска агы нүхэ саашадань шэнжэлхэ гээшэ һаяхан дүүрэһэн экспедициин зорилго болоһон байгаа. Красноярскын уһан доогуур тамардаг бүлэг спортсменүүд газар дорохи мүрэнэй уһаар дүүргэгдэһэн 30 метрэй хүшэр бэрхэтэй участогые гаталан, агы нүхые бүри саашань шэнжэлһэн байха юм. Залнуудайнь нэгэн хэмжээгээрээ ехэ, түхэл хэлбэреэрээ олондо адлирхуу байһан дээрэһээнь экспедициин гэшүүд тэдэнние «Замбуулинай зал» гэжэ нэрлэһэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: агы нүхэн руу орожо ябана; Лысанска агы нүхэн соо; эндэ ехэл хүйтэн.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДИР ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ БҮЛГЭМ

Загарайн аймагай «Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэд штатнабэшэ корреспондентнүүдээ олошоруулжа, газетээ бүри һонирхолтой болгохын тула ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм. Предприяти, колхоз ба совхозуудта газетын эдэбхитэдэй постнууд эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи һургуулинуудта һурагшадһаа бүридэһэн эдир бэшэгшэдэй постнууд хүдэлдэг байна.

Энэ аймагай Новоильинскэ дунда һургуулиин ахамад классуудай һурагшадай үүсхэлээр үнгэрэгшэ намар эдир журналистнуудай бүлгэм эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ бүлгэм эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагай газетын журналистнууд айхабтар ехэ туһа хүргөө. Тэдэнэй туһаламжатайгаар эдир журналистнуудай булан түхёөрэгдэһэн, хэблэлэй жанрнууд тухай һарадаа нэгэ дахин хэшээл үнгэргэгдэдэг байха юм.

1973 оной ноябрь һарада энэ бүлгэмэй гэшүүдэй суглаан боложо, бүлгэмэй президиум һунгагдаһан байна. Тиихэдэ бүлгэмэй президентээр арбадахи класай һурагша Саша Цыпылов һунгагданхай.

Эдир журналистнуудай бүлгэмэй дэргэдэ хэдэн секци хүдэлнэ. Бүлгэм өөһэдынгөө газетэ һарадаа нэгэ дахин гаргадаг. Газетэнь «Ровесник» гээд нэрлэгдэнхэй. Бүлгэмэй гэшүүд һургуулиин класс бүхэнэй ханын газетэнүүдэй конкурс үнгэргэхөөр хараалаанхай. Тэрэ конкурсынь совет хэблэлэй үдэр — майн табанда болохоор түсэблэгдэнэ.

Эдир журналистнуудай бүлгэмэй гэшүүд һургуулиингаа һонинууд тухай аймагай газетэдэ бэшэжэ байдаг юм. Тэдэнэй һуралсал болон ажал хэрэгтэнь ехэ амжалта хүсэхэ дуран хүрэгдэнэ.

Б. ВАНЧИКОВ.

СОЁЛОЙ ҺОНИН — СОЁЛОЙ ҺОНИН

Венгриин мэдээжэ драматург Миклош Дьярфашай «Проснись и пой» гэһэн зүжэгые ород драмын театрта табиба.

Энэ зүжэгые режиссер А. Золотухин найруулан табижа Буряадай АССР-эй Республикын шангай лауреат, уран зурааша В. Бройко урлан шэмэглээ. Хүгжэмыень композитор Г. Гладков зохёогоо, хатарнуудыень И. Панкова табяа.

Буряадай АССР-эй арадай артистка Р. Бенская, артистнууд С. Чернаков, И. Панкова, О. Хлебникова, Г. Шелкева, В. Израэльсон, И. Бондарь болон бусад энэ зүжэгтэ хабаадалсана. «Наһатайшуулайшье», «залуушуулайшье» байдал тухай, тэдэнэй харилсаан тухай шогтойшье, зугаатайшье зүжэгые театрай коллектив харуулжа шадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгһөө хэһэг.

В. ЧАПРАВА,
театрай хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ БАЛЕТ ҺАЯАР ТАБИГДАХАНЬ

Франциин мэдээжэ композитор Луи Герольдын гайхамшагта балет манай оперо ба баледэй театрта һаяар табигдахань. Париж шадархи худөө нютагта болоһон үйлэ харуулһан энэ баледэй либреттые Жан Доберваль бэшэһэн юм.

Тус баледые Ленинградтахи хатарай һургуулиин кафедрые даагша, мэдээжэ балетмейстер Юрий Громов найруулан табиба. Тэрэ манай театрай үнинэй нүхэр юм. 1969 ондо Громов Улаан-Үдэ ерэжэ «Фея кукол» гэһэн спектакль, 1970 ондо Равелиин «Болеро», 1972 ондо Глазуновой «Раймонда» табиһан юм.

Шэнэ баледэй гол рольнуудта мэдээжэ артистнууд — РСФСР-эй арадай артист, РСФСР-эй гүрэнэй шангай лауреат П. Абашеев, Ю. Мурүев, К. Самбуева, Буряадай АССР-эй габьяата артист Б. Васильев болон бусад наадаха.

Шогтой, хухюутэй, энеэдэтэй энэ баледые театрай коллектив оройдоол нэгэ һара соо бэлэдхэн, апрелиин 27-до харуулхаа' байна. Тус зүжэгтэ гол түлэб театрай залуушуул наадахань.

Ажалша бэрхэ Колен хүбүүндэ дуратай Лиза басагые баянай хүбүүн Аленда хадамнаха гэһэн Марцелинын (фермер эхэнэрэй) бодол бүтэжэ үгэнэгүй. Хэр үгһаа хойшо энэ рольдо эрэ хүн наададаг юм. Иимэһээ угаа энеэдэтэй байдаг.

Хүхюун зугаатай энэ зүжэг олон хүндэ һайшаагдаха байха. Уран хатар хэнэйшье анхарал татахань дамжаггүй.

Манай корр.

ДУУНУУД ХАНХИНАҺААР

Городоймнай уран һайханай бүлгэмүүдэй тоосоото концертнүүд һаяхан эхилээ. Тус концертнүүд комсомолдо Ленинэй нэрэ олгогдоһоор 50 жэлэй ойдо, Буряадай комсомолой байгуулагдаһаар 50 жэлэй баярта зорюулагдана.

Мүнөө техникумүүдэй, институдуудай уран һайханай бүлгэмүүд олон тоото харагшадайнгаа урда уран шадабаряа харуулаад байна. Илангаа худөө ажахын институдта үнгэргэгдэһэн үдэшэ дээрэ олон зон байгаа. Энэ тоосоото концертые эрхим һайнаар үнгэргэхын түлөө институдай комсомолой эмхиин хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргаа.

Бухы уран һайханай бүлгэмүүд 6 бүлэг болгожо хубаагданхай. Бэлэдхэлэйнгээ талаар адлирхуу бүлгэмүүдые нэгэ бүлэгтэ оруулжа, тэдэнэй концертнүүдые мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн тусхай жюри хаража үзэнэ. Нэгэдэхи бүлэгтэ эгээн һайн бэлэдхэлтэй соёлой ордоной коллективүүд ороно.

Мүнөө заводуудай, предприятинуудай соёлой ордонуудай уран һайханай бүлгэмүүдэй тоосоото концертнүүд эхилээ. Соёлой ордонуудаар солгёо һайхан аялгата дуунууд ханхинажал байһаар.

Б. БАТОЕВ.

СПОРТ

УЯН. СОЛБОШУУЛ ТОДОРОО

Спортын гимнастикаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн авиазаводой спортын клуб соо үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ хамгадаа республикын зургаан аймагай 92 гимнаст хабаадалсажа, өөһэд өөһэдынгөө командын нэрэ, солые хамгаалба. Зэдэ Жэшээнь, Хориин, Бэшүүрэй аймагуудһаа ерэһэн спортсменүүд амжалтатай байба. Мүн Ирүүнын аймагай Гүндэ нютагһаа ерэһэн Василий Садовскиин мастерта кандидадай программын упражненинүүдые гүйсэдхэхэдэ, түрүү һуури эзэлжэ гараһаниинь магтамаар байгдаа.

Улаан-Үдын Советскэ районой 16-дахи һургуулиин багша В. Г. Рыжина бэлэдхэл һайнтай команда мүрысөөндэ асаржа, командаараа гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Хоёрдохи һуурииие Октябрьска районой команда эзэлээ. «Забайкалец» клубай спортсменүүд түрүү һуури эзэлжэ, үнэтэ бэлэг, шангуудта хүртэбэ. «Забайкалец» клубай командын гэшүүдые тренернүүд Б. С. Ицкович, В. Б. Тушемилов гэгшэд гимнастикын гоё һайхан упражненинүүдтэ үхибүүдые һургажа ябадагайнь үрэ дүн энэ ха юм.

Пааданай дүнгүүдээр арбан гурбан гимнаст республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, спортын мастернууд — «Забайкалец» клубай гэшүүд С. Санжиева, Ю. Сибирцев, мастерта кандидат Н. Яковлева, Гүндын В. Садовский, Улаан-Үдын Октябрьска районой нэгэдэхи разрядай К. Лазарева, «Забайкалец» клубай нэгэдэхи разрядай Вл. Камалов, хоёрдохи разрядтайшуул — Л. Андриевская, В. Фалилеев, эдиршүүл Л. Чебаевская, Советскэ районой С. Павлуцкий, Б. Имихенов, Бэшүүрэй аймагай Л. Коняева гэгшэд болоно.

А. ШАПХАЛОВА,
мүрысөөнэй главна секретарь.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон · телеграф · радио

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитын анхарал ехээр татана, һонирхол үүсхэнэ. Элдэб оронуудай хэблэл, радио ба телевидени нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые тунхаглажа, дамжуулжа байна.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо Ленинскэ комсомолой ажал хэрэгүүд, амжалта, илалтанууд үндэрөөр сэгнэгдээ, залуушуулда айхабтар ехэ этигэл найдабаритайгаар хандадаг байһан ушар элирхэйлэгдээ гэжэ Болгариин «Народна младеж» газетэ бэшэнэ. Совет оронойи, совет обществын ажабайдалда комсомолой ямар ехэ, харюусалгатай һуури эзэлдэгыень Советскэ Союзай Коммунис партиин зүгһөө залуу үетэндэ хандуулагдадаг эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго элирхэйлэн гэршэлнэ.

«Ленинэй суртал һургаалда үнэн байха», «Коммунис суртал бодолой илан мандахын тулада Ленин шэнгеэр ажаһууха, ажаллаха, тэмсэхэ» — гэһэн гаршагууд доро ГДР-эй газетэнүүд ВЛКСМ-эй XVII съездын хүдэлмэри тухай, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэнүүд тухай мэдээсэлнүүдые тунхаглана. Партиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шармайн оролдодог, 34 миллион хүнһөө бүридэдэг совет комсомолшуудай гайхамшаг түйлалтануудые Л. И. Брежнев үндэрөөр сэгнэбэ гэжэ «Нойес дойчланд» газетэ тэмдэглэнэ. Л. И. Брежнев залуу үетэнэй урда шэнэ, харюусалгатай зорилгонуудые табяа.

Совет коммунистнуудай партиин хүтэлбэрилэгшын хэлэһэн үгые комсомолой XVII съездын делегадууд халуунаар угтаа гэжэ Польшын «Трибуна люду» бэшэнэ. Энэнь Коммунис партитай, тэрэнэй Центральна Комитедтэй Ленинскэ комсомолой нягта холбоо барисаатай байдагые элеэр харуулаа.

«Агууехэ Ленинэй зааһан замаар совет залуушуул урагшаа дабшана» — гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй үгэнүүдээр Кубын комсомолшуудай газетэ — «Хувентуд ребельде» ВЛКСМ-эй XVII съездын Москвада нээгдэлэн тухай тоосоо тунхаглаба. Ороной политическэ байдалда совет залуушуулай олониитын эмхиин шухала үүргэ дүүргэдэг байһанда газетэ гол анхаралаа хандуулна. Комсомол хододоо партиин найдамтай туһалагшань байгаа, саашадаашье байха гээд тэмдэглэнэ.

Совет залуушуул интернационалистнууд байха, социалис обществын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ зохёон байгуулхы ажалаараа нүлөөлхэ ёһотой гэжэ Л. И. Брежнев уряалаа гээд Парижай «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Амгалан добтолгоёо үргэлжэлүүлхээр Советскэ Союзай бэлэн байһые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь лаблан баталба гэжэ Италиин телевидени; Франс Пресс агентство дамжуулба.

КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалта программа — уласхоорондын шухала удха шанартай документ уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо гуримые бэелүүлхэ хэрэгтэ, мүн арадуудай социальна хүгжэлтын, национальна сүлөөрэлгын тэмсэлдэ түйлай ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ Делиин «Пэтриот» бэшэнэ.

«Советскэ Союз амгалан добтолгоёо үргэлжэлүүлхэ байха». — гэжэ Мексикын «Ультимас нотисиас де эксельсиор» газетэ тэмдэглэнэ. (ТАСС).

ДЕЛИ

Индиин элшэ хүсэн

ТАСС

Хэрбээ 1951 ондо Индиин электростанцинуудай хүсэн 2,3 миллион киловатт байһан һаа, харин мүнөө 18,87 миллион киловатт болоо гээд ороной Ирригациин, элшэ хүсэнэй министерствын жэл бүриин элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ.

БОМБЕЙ

ИНДИИН-СОВЕТ ХАНИ БАРИСАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

ТАСС

«Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай гэршэ жэшээ болоно», — гэжэ Индиин Түбэй правительствын буладай ба шахтын министр К. Д. Малавия мэдүүлбэ.

Махараштра штадай энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй жэл бүриин конференциие нээхэдээ, тэрэ иигэжэ хэлэбэ: «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Индидэ ерээд бусаһаниинь энэдхэг-совет хани барисаа бэхижүүлхэ һайшаалтай хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэн байна». Индиин, СССР-эй арадуудай хоорондохи аша үрэ ехэтэй хани харилсаае саашадань хүгжөөхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхыень ороной демократическа олониитые, бүхы эдэбхитэдые уряалба.

Совет-энэдхэг экономическа харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые тэмдэглэхэдээ, Советүүдэй ороной үнэн зүрхэнэй туһаламжа, дэмжэлгэгүйгөөр оронойнгоо национальна экономикые хүгжөөхэ, колониальна дарлалта, мүлжэлгын хойшолонгуудые зайсуулан усадхаха хэрэгтэ энэдхэг арад амжалта түйлажа шадахагүй байгаа гээд К. Д. Малавия мэдүүлээ.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат г-жа Аруна Асаф Алиин амаршалгын үгэ хэлэхэдэнь, конференцидэ хабаадагшад халуунаар угтаа. Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи харилсаа холбооё үргэлжэлүүлэн бэхижүүлгэ Азида эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахада ехэ үүргэ дүүргэнэ гээд зааба.

БУДАПЕШТ

Будапештдэ зүблөөн болобо

ТАСС

Харгы барилгын асуудалнуудаар социалис оронуудай зүблөөн эндэ нээгдэбэ. Болгариин, Венгриин ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай ба Чехословакиин мэргэжэлтэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Харгынуудай проект табиха ба ашаглалгада үгэхэ, мүн харгы замай транспорт хүгжөөхэ асуудалнууд зүблөөнэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагданхай.

ХАНОЙ

РЮВ-эй МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ апрелиин 20-до мэдүүлгэ хэхэдээ, буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе сайгон захиргаанай бүдүүлигээр эбдэжэ байһыень тэмдэглэһэн байна. Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын дамжуулһанай ёһоор, апрелиин 11-һээ 15 болотор буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе зайсан 2825 дахин эбдэһэн байгаа.

БУЭНОС-АЙРЕС

Хунтын хашалта харшалалга

ТАСС

Фашис урбалтын хэгдэһэнһээ хойшо Чилиин хахад миллион үлүүтэй хүнүүд политическэ шалтагаанаар ажалһаа гаргагдажа, хүдэлмэригүй болонхой. Эдэнэр Арадай нэгэдэлэй бүлэглэлдэ ородог партинуудай гэшүүд, мүн унагаагдаһан правительствын тала баридаг партийнабэшэ хүнүүд болоно. Эдэнние ажалдаа абахыень хорихо зорилготой тусхай албан байгуулагдаа.

Орон доторхи байдал заһаржа байна гэжэ урбалта хэгшэдэй баталаашье һаань, хардалга мүрдэлгэнүүд, хашалта харшалалганууд үргэлжэлһөөр.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО—2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото—2-ой» апрелиин 20-до Москвада үнгэрэгдэһэн 11-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэ хүн зургаан номер таажа, 5000 түхэриг шүүбэ. Табан номер тааһан хүнүүд мүн лэ 5000 түхэриг абаха байна. Дүрбэн номер таагшад — 76 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд гурбан түхэриг абаха.

«Спортлото—2»; Хэншье зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 3. 032 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 69 түхэриг, гурбан номер таагшад гурбан түхэриг абаха байна.

Шүүбэринүүд майн 1-һээ 30 болотор нөөсэлгын түбэй кассануудаар түлэгдэхэ. Ээлжээтэ номер апрелиин 30-да Москвада үнгэрэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Гектар бүриһөө 850 центнер ургасын түлөө» — С. Гомбоевой статья. Манай хөөрэлдөөн. ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ. «СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Марксистско-ленинскэ һуралсал тухай материалнуудай суглуулбари. Буряадай кооператорнуудай съезд тухай тоосоон. «Голодоһон гараа. Барилга зогсоогдоо» — Н. Зайцевай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ. Шухала асуудал. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Политическэ удха шанартай ажалтайбди...» — Е. Ишигеновагай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

ПЯТНИЦА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 18.45 — Үхибүүдтэ — «Ерыш, наашаа онтохон» гэһэн дамжуулга хэгдэхэ. 19.15 — «Бабушка-метелица» гэһэн куклануудай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ».

«Орбита». 20.10 — «Хуушан хэрэм» — телевизионно уран һайханай фильм. 4-дэхи сери — «Дом с привидениями» (үнгэтэ). 22.30 — «Шинии лауреадууд, комсомол!» Гүрэнэй Түбэй концертын залһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.45 — С. Нар... вай уран зохёолнууд. ... — Футболоор СССР-эй ... пионат. «Спартак» (М) — «Динамо» (Тб). В. И. ... нэй нэрэмжэтэ Түбэй ... онһоо дамжуулга. Хоёр... тайм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.45 — Хүндэ а... кээр СССР-эй чемп... Тбилисиһээ дамжуул... дэхэ.

ҮНШАГТЫ ҺОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭДЫЕ ХАМГААЛХА

ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭДЫЕ хамгаалха гэһэн шиидхэбэри ... диин правительство абаа. ... зэрлиг ан амитадые ... хамгаалха зорилго шиидхэбэриин үндэһөөр табигдана. ... шиидхэбэри зургаан жэл турша соо бэелүүлэгдэхэ ... на.

Энээние бэелүүлхын ... эреэн гүрөөһэдэй аяг ... һайн мэдэхэ хүн, Дели... зоопаркын директор ... доктор К. С. Санкала ... тэй тусхай албан зургаан ... хидхэгдээ. Эреэн гүрөөһэд олоорох ажамидардаг ... нуудта — Ассам, Бихар, Ор... са, Уттар-Прадеш, Радж... хан, Мадья-Прадеш, Махар... тра, Майсур ба Баруун Бен... ли гэдэг штадуудта энээнэй ... дэлдэ ородог албан зургаан ... эмхидхэгдээ.

Индидэ эреэн гүрөөһэд ... хай үнэн зүб баримтануудтай ... болотор үгы байһан юм. ... гэрһэн зуун жэлэй һүүл ... та 40 мянга гаран байһан ... харин 1965 ондо 4 мянга ... тэрөө хороогдошоһон ба... Эреэн гүрөөһэдые агнадаа... та ангуушан ба СССР-тэ ... лэгдэн гараһан «Комаон... харшангууд» гэжэ номой ... Джим Корбетт иигэжэ то... но: 1955 ондо эреэн гүр... 2 мянгаһаа үсөөн үлэһэн ... на. 1972 онһоо хойшо хэ... һэн тоо бүридхэлэй үндэ... 1827 эреэн гүрөөһэн тоол... но. Мадхья-Прадеш штат... эгээн олон — 457 эреэн гүр... һэн ажамидардаг юм.

ЭЛДЭБ ҮНГЭТЭЙ КОЛЛЕКЦИ

ВЕНГРИИН Дебрецен хо... до ажаһуудаг Шандор Ик... диин гэр соохидол адли ... олон, элдэб янзын сигар... дэлхэйн тамхинай нэгэшье ... оскдо олохогүйт. 1.440 ... сигаретэ эндэ бии. Хэдэн ... баад сортын тамхин су... лагданхай. Эдэ бүхы «экспо... дууд» Шандорой таһалгын ... нануудые, шкафуудайнь та... дые шэмэглэнэ. Дэлхэйн ... дэхи дайнай урда тээ гар... дадаг байһан «Нил» гэжэ ... гаретын бага тэрэнэй омо... хол болоно. Хуушан Дебр... цендэхи гэрнүүдэй нэгые ... далха үеэр энэ олдоһон бай...

Шандор Иклодиин үни... лын хүсэлэн һаяар бэелхэ ... Тэрэнэй суглуулһан сига... тэнүүдэй тусхай тэмдэгтэй ... гаретэ гаргахые Венгриин ... хинай промышленностиин ... гэдэл бэлдэжэ байна. Энээ... ашаар коллекционер өөрөө ... хи татадаггүйшье һаа, анд... дан абаха жасаяа нилээд ... гэдхэжэ, Венгриин ба хар... гүрэнүүдэй бусад коллек... нернүүдтэй харилсаагаа ... жөөжэ шадаха.

НЬЮ-ДЖЕРСИДЭХИ ОЛОШО

АМЕРИКЫН Холбоото Ш... дуудай Нью-Джерси штадт... Клостер хото шадар палео... логиин һонин олошо нээгд...

Эндэ газар малтаха үедэ ... каваторай шанагада ма... томо араг яһан шагтагда... саража ерэбэ. Энэ хадаа ... хэтэ үеын урда тээхи ма... томо амитан — мастодо... араг яһанай хубинь гээшэ ... Америкын байгаали шэнж... түүхын музейн палеонтол... тэмдэглээ. Эрдэмтэд малтал... нуудта наринаар бэлдэжэ, ... урда сагта ажамидарһан ... тэжээлтэ амитанай 250 ... элдэб араг яһа газар доро... гарагаһан байна.

Мэргэжэлтэдэй баталһ... ёһоор, энэ хадаа мастодонт... араг яһанай үлэгдэл боло... Энэ амитанай бэень дүрбэ ... хад метр утатай байгаа ... багаамжална.

ИИМЭШЬЕ УШАР БОЛОДОГ

ШВЕЦИИН санаартан ... тор Людвиг Енссон олон жэл ... турша соо гэр бүлын хэр... хёмороое заһаруулдаг, һая... лэһэн хүнүүдтэ радиогор... шэл үгэдэг байгаа. Иимэ ... жуулганууд орон дотор за... һониндо тоологдодог һэн. Т... нэй заабари зүбшэлэй ... олохон бүлэ һэлан һандар... гүй түбхинэн ажаһуухан бай... юм. Доктор Енссоной һаж... мүн лэ иимэрхүү ажал ябуу... хэдэг бэлэй. Эдэнэр хоюул... гэр бүлын зол жаргал түх... темээр хэдэн брошюра ... гүүлжэ гаргаһан байгаа.

Гэбэшье 22 жэлэй турша ... хамта һуугаад байхадань, Е... сонтондо уршаг түбэг тох... добо: эдэнэр һалаха баатал... лобо. Урмаа хухарһан ... хэгшэдэй асуудалда сана... иигэжэ харюусаба: «Ондоо ... га бидэнэртэ үгы. Бусад... шэл үгэхэ гээшэ бараг ... даа. Харин өөһэдөө иимэ ... далда орохонь хэсүүхэн ... на».

(АПН—ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04452. Заказ № 00...